

Archieven
4.3. Den Haag Nationaal Archief

Archief van het Koninklijk Instituut van Ingenieurs toegangscodes 2.19.047.01
inventarisnummers: 18, 43 en 44

1933

Koninklijk Instituut van Ingenieurs
Afdeling voor Werktuig- en Scheepsbouw

's Gravenhage, 20 Maart 1933

Secretariaat: ir. F.A. Begemann
Flatgebouw Duinwijk
Van Alkemadeaan 350
Den Haag
Tel. 775303

Aan:
Den Heer Algemeen Secretaris
Van het Kon. Instituut van Ingenieurs
Prinsessegracht 23
Den Haag

Hoogedelgestrenge Heer,

Ter bevestiging van het onderhoud, dat de H.H. J.B. Giljam en F.A. Begemann resp. als Voorzitter en Secretaris van de Afdeling voor Werktuig- en Scheepsbouw v.h. Kon. Instituut van Ingenieurs, Prof. J.C. Dijkhoorn en prof. J. Muysken op Dinsdag, 14 Maart j.l. met U mochten hebben, moge het volgende dienen.

Prof. Muysken heeft het Afdelingsbestuur er attent op gemaakt, dat er groote kans bestaat, dat binnenkort het stoomgemaal Cruquius van den Haarlemmermeerpolder zal worden geamoveerd¹. Daarmede zou dan een monument van de zoo bij uitstek Hollandsche techniek van polderbemaling verdwijnen.

Het Afdelingsbestuur heeft gemeend zich ervoor te moeten spannen om onderhandelingen te openen met het Polderbestuur, teneinde tegen geringe kosten in het bezit te komen van dit stoomgemaal, dat gelegen is aan den grooten weg van Bennebroek-Heemstede-Amsterdam.

Van de ruimte in het ketelhuis zou te profiteeren zijn door aldaar een technisch-museum² –het eerste in Nederland- te stichten. (Het machinehuis kan geheel in tact worden gelaten, de ketels zijn te versleten om ze nog langer in stand te houden).

Alhoewel wij ons gaarne willen blijven belasten met alle voorbereidende werkzaamheden om tot het gestelde doel te komen, achten wij het toch juister, dat er een

¹ Geamoveerd: afbreken. Zie de bespreking hierover: Verslagen van de Vergadering van Hoofdingelanden van het Polderbestuur van de Haarlemmermeer dd. 21 Februari 1927 hierin wordt het behoud van de Cruquius bij veranderingen onwaarschijnlijk genoemd. Op 20 April 1927 no. IV wordt de mogelijkheid genoemd om de Cruquius als historisch monument te behouden. (Data zijn als trefwoorden te gebruiken).

² De gedachte om van de Cruquius een poldermuseum te maken bestond al medio 1918. Deze gedachte is opgenomen in het rapport van de Commissie Van Iterson c.s., zie: 30sten October 1918 (te gebruiken als trefwoord).

stichting kome onder auspiciën van het moederinstituut, omdat per saldo alle Hollandsche ingenieurs belang zullen stellen in een dergelijken opzet.

In een bespreking, die wij mochten hebben met ir. G.J. Bijl, ingenieur v.d. Haarlemmermeerpolder, hebben wij o.m. de indruk gekregen, dat het polderbestuur genegen zal zijn volle medewerking te verleen door de overdrachtskosten van de opstal en de canon voor de erfpachtgronden laag te stellen, zoodat de stichting alleen voor het onderhoud zal hebben te zorgen, hetgeen op ongeveer 3 à 4,000 gld. per jaar geschat wordt.

Teneinde de interesse van onze Instituutsleden van den besturen van daarvoor in aanmerking komende corporaties, maatschappijen en fabrieken enz. op te wekken, wordt door ons voorgesteld Vrijdag 12 Mei a.s. een „excursie met voordracht” naar de Cruquius te organiseeren, het stoomgemaal op dien dag in werking te stellen –waarschijnlijk voor het laatst- en daarna van de aanwezigen toezeggingen te verkrijgen voor finantieelen steun om tot een stichting te geraken.

Het ware wenschelijk om te voren met het polderbestuur tot overeenstemming te komen omtrent de condities, waarop het stoomgemaal eventueel met opzichterswoning in ons bezit kan komen. (Opzichterswoning doet momenteel f 600.- huur).

Om in deze richting spoedig iets te vernemen, zou het alle aanbeveling verdienen, indien voor de vergadering van Dijkgraaf en Ingelanden op 29 Maart a.s. een schrijven van den Raad van Bestuur van ons Instituut gezonden zou kunnen worden van ongeveer den volgende inhoud:

„dat de Raad van Bestuur v.h. Kon. Instituut van Ingenieurs vernomen heeft, dat het stoomgemaal Cruquius buiten werk zal worden gesteld en zelfs zal worden afgebroken.

dat zulks door de Hollandsche ingenieurswereld ten zeerste zou worden betreurd. dat het K.I.v.I. genegen zou zijn het object over te nemen bijv. op erfpachtgrond met opstalrecht.

dat het K.I.v.I. van plan is een stichting in het leven te roepen, die de Cruquius in goeden staat zal houden echter met dien verstande, dat te voren de ketels uitgenomen zullen worden, teneinde de vrij gekomen ruimte als technisch museum te kunnen inrichten. Het stoomgemaal zal dus niet meer bedrijfswaardig zijn.

dat, indien de Ingenieur v.d. Haarlemmermeerpolder in het Bestuur der Stichting zitting zou nemen, dit onzerzijds op prijs zou worden gesteld.

dat het K.I.v.I., overtuigd van de medewerking van het Polderbestuur om hier iets nationaals te verrichten, gaarne de condities zou vernemen, waarop het Polderbestuur de Cruquius zou willen afstaan.

dat het bovenstaande reeds is besproken met den Heer J.G. Bijl, die gaarne nadere toelichting zal geven”.

Den 5 April d.a. volgend heeft de vergadering van de Hoofdingelanden plaats, zoodat een vlotte afwikkeling verzekerd schijnt te zijn.

Ons werd er nog op opmerkzaam gemaakt, dat de Heer P.J. Ott de Vries, oud-Raadslid, een machtige stem in het Polderbestuur kan doen gelden en het aanbevelenswaard zou zijn om ons de medewerking van Z. Hoog Ed. Gestr. te verzekeren.

Vertrouwende met bovenstaande U volledig inzicht te hebben gegeven in onze bedoeling t.o. van het stoomgemaal Cruquius, hopen wij op Uwe instemming te mogen rekenen.

Met de meeste hoogachting,
Uw dw.

F.A. Begemann

++

Koninklijk Instituut van Ingenieurs
's Gravenhage – 23 Prinsessegracht
Algemeen Secretaris

Expresse 27 Maart 1933

No. 491

Aan:

Heeren Dijkgraaf en Heemraden van den Haarlemmermeerpolder te Hoofddorp

Mijne Heeren,

Het Koninklijk Instituut van Ingenieurs is van bevriende zijde geweest op de omstandigheid, dat Uw bemalingswerktuig „de Cruquius” als zoodanig binnenkort niet meer gebruikt zal worden, waarbij men o.m. herinnerde aan het rapport van 15 Juni 1927 inzake de bemaling van den Haarlemmermeerpolder³.

Bovendien werden wij in kennis gesteld met de mogelijkheid, dat bedoeld stoomgemaal zou kunnen worden afgebroken, hetwelk de Hollandsche ingenieurswereld, zooals vanzelf spreekt, met leede oogen zou zien gebeuren.

In dien gedachtengang wil de Raad van Bestuur overwegen, in hoeverre het doenlijk zal wezen om mede te werken tot het behoud van meer genoemd stoomgemaal, met dien verstande, dat b.v. door het wegvoeren der bestaande ketels in de vrijgekomen ruimte een werktuigkundig-technisch museum zou zijn in te richten, enz. Teneinde hieromtrent bij de leden met een afgerond voorstel eventueel te kunnen komen, zou dus gaarne vernomen worden, of Uw College in beginsel bereid is mede te werken tot verwezenlijking van het bovengeschetste denkbeeld en in het bevestigende geval, welke voorwaarden of richtingslijnen door U ter zake gesteld zouden worden. Mocht U hieromtrent ook nog mondeling overleg wenschen, dan zal ik gaarne nader met U een plaats en uur van samenkomst bepalen.

Inmiddels teeken ik,

Hoogachtend
Uw dienstwillige dienaar

Wouter Cool

++

Haarlemmermeerpolder
Nummer 448
S/G.

Hoofddorp, 31 Maart 1933
Haarlemmermeer

Uw schrijven dd. 27 Maart j.l. inzake bemalingswerktuig „de Cruquius” had de volle belangstelling van de vergadering van ons Dagelijksch Bestuur dd. 29 dezer.

³ Het rapport is opgenomen, zie de: inhoudsopgave of als trefwoord te gebruiken: *Rapport inzake de bemaling van den Haarlemmermeerpolder door de commissie, ingesteld door Hoofdingelanden van den Haarlemmermeerpolder*, dd. 15 Juni 1927.

De gedachte, welke door Uw Raad van Bestuur wordt overwogen om, voor zoover doenlijk is mede te werken tot het behoud van genoemd Stoomgemaal –een en ander zooals nader in Uw voormeld schrijven is omschreven- vond algeheele instemming bij ons College, dat gaarne in beginsel bereid is zijnerzijds mede te werken tot het door U geopperde denkbeeld.

Ons College vernam voorts van zijnen Ingenieur dat het in de bedoeling lag, dat de zorg tot instandhouding van de Cruquius eventueel zou worden toevertrouwd aan een door Uw medewerking in het leven geroepen stichting.

Indien de plannen verwezenlijkt kunnen worden, is ons Dagelijksch Bestuur bereid aan Hoofd-Ingelanden voor te stellen het Gemaal inclusief het terrein met opzichterswoning aan die Stichting in erfpacht en gebruik af te staan voor de som van f 1.- per jaar.

Wij hebben onze Ingenieur voorts gemachtigd te dezer zake de verdere bijzonderheden met U nader te bespreken.

Dijkgraaf en Heemraden van den Haarlemmermeerpolder

++

De Ingenieur 5 Mei 1933 no. 18 A 166

Koninklijk Instituut van Ingenieurs
Afdeling voor Werktuig- en Scheepsbouw
Notulen van de 127^e vergadering gehouden op Dinsdag 25 April 1933

4) De Voorzitter deelt mede, dat het lid prof. J. Muysken hem erop heeft gewezen, dat het gemaal „de Cruquius” buiten dienst is gesteld en vermoedelijk afgebroken zal worden. Wij hebben ons gezamenlijk met den President en den Algemeen Secretaris van het Instituut met het Polderbestuur in verbinding gesteld en van die zijde alle mogelijke medewerking ondervonden ter voorkoming van het sloopen van „de Cruquius”. De uiteindelijke beslissing over de voorwaarden, waaronder wij zeggenschap over dit stoomgemaal zouden kunnen krijgen, moet nog genomen worden in de vergadering van hoofdingelanden in Juli a.s. Indien de polder ons op gunstige voorwaarden in de gelegenheid stelt, de Cruquius voor afbraak te behoeden, zou het Bestuur daar veel voor voelen. Allerwege ontmoeten wij sympathie voor dit plan en wij vragen daarom thans reeds de vergadering zich hierover uit te spreken.

Het lid ir. H.A. van IJsselstein: Ik ondersteun gaarne de voorstellen van het Bestuur. Maar ik wil erop wijzen, dat in Rotterdam voor korten tijd nog aanwezig was een pomp van Fijnje. Waarschijnlijk is die er nog. Kan voor het behoud van deze machine ook wat gedaan worden?

De Voorzitter: Onder de roos⁴ wilde ik u zeggen, dat ons plan was het ketelhuis leeg te maken, waar dan ruimte komt voor het opstellen van historische technische voorwerpen. Een pomp van Fijnje zou daar opgesteld kunnen worden. In dezen tijd is de kwestie, of wij het geld bij elkaar kunnen krijgen. Het stoomgemaal ligt aan den autoweg van Bennebroek over Heemstede naar Amsterdam en kan als technisch museum zeker interessant worden.

Het lid ir. F. Muller merkt op, dat het voorstel hem bijzonder sympathiek is. Spreker heeft zich in den laatsten tijd bezig gehouden met de pompgemalen, die in Rotterdam aanwezig zijn. In verband hiermede heeft hij ook een bezoek gebracht aan het Kensington

⁴ Onder de roos: iets blijft voorlopig nog geheim, WNT dl. XIII p. 1317, 's Gravenhage 1924.

Museum te Londen. De Engelschen hebben kans gezien een groot aantal beroemde stoomwerktuigen over te brengen naar dit museum. Spr. is daar zeer onder den indruk gekomen van wat ons voorgelicht op dit gebied gepresteerd heeft. Een vergelijking tusschen het oude en het moderne is leerrijk voor ieder. Spr. hoopt zeer, dat het plan van het Bestuur zal slagen en doet gaarne een beroep op een ieder, die daaraan kan medewerken.

De Voorzitter deelt nog mede, dat „de Cruquius” sinds 1849 heeft gemalen en hij hoopt, het gemaal aan de leden nog eens in werking te kunnen toonen.

++

28 April 1933

no. 688

H.

Aan:

Den Weledelgestrengen Heer ir. J.A. de Priester

Jan Haringstraat 5

Haarlem

Hooggeachte Heer de Priester,

Wellicht hebt U vernomen, dat er plannen bestaan om het stoomgemaal de „Cruquius” voor afbraak te behoeden en onder de zorgen van een afzonderlijke stichting te brengen, waarvoor het Koninklijk Instituut van Ingenieurs in de eerste plaats zijn krachten zal inspannen.

Teneinde alles zoo goed mogelijk voor te bereiden, willen wij o.m. weten, wat de kosten zullen zijn voor het in orde brengen van het bestaande gebouw voor het beoogde doel. Dat beoogde doel is het intact laten van de machineinrichting, maar met het uitbreken van de ketels. Het ketelhuis zou men dan geschikt willen maken voor museum, meer speciaal in de richting van polderbemaling, werktuig, enz. Men heeft reeds gedacht aan de opstelling van een Fijnje-pomp, zooals die nog in uniek exemplaar te Rotterdam schijnt te zijn, aan windpolderbemaling enz.

De houten vloer rondom het machinegebouw, die, evenals de sluisdeuren, nu nog tot de waterkeering behooren, zouden uit de functie ontheven moeten worden en het desbetreffend onderhoud kan dus tot een minimum worden teruggebracht. De waterkeering zou b.v. kunnen geschieden door het maken van een muurtje aan de Ringvaart, op zijde van de sluisdeuren, of beter nog door het werpen van een dam aldaar.

Het Instituut heeft de hoop, dat de Haarlemmermeerpolder die nieuwe waterkeering voor zijn rekening in orde zal brengen en onderhouden, maar hoe minder hier over geschreven of gesproken wordt, hoe beter zulks schijnt te zijn. Ook ligt het in den opzet, om bij alles de grootst mogelijke zuinigheid te betrachten, want anders wordt de geheele zaak, om het populair uit te drukken, een strop voor het Instituut en voor de menschen, die ons steunen en een onstopbaar gat in de kas van onze fondsen.

Wij hebben gelukkig het voorrecht, dat de Ingenieur van den Haarlemmermeerpolder, ir. Bijl, met machtiging van het betrokken bestuur, ons met raad en zooveel doenlijk met daad, bijstaat, maar wij mogen, zooals vanzelf spreekt, den Heer Bijl niet op een gegeven moment plaatsen voor den moeilijken twijfel van genegenheid voor het Instituut en voor de nieuwe stichting aan de eene zijde en zijn plicht tegenover het Polderbestuur aan den anderen kant. Hij persoonlijk zal terzake een goeden weg weten te bewandelen, doch om de kritiek, wanneer deze misschien eens onvriendelijk zou kunnen

zijn, zoo goed mogelijk te kunnen weerstaan, stellen wij er prijs op, dat een op dat gebied deskundig persoon, maar neutraal tegenover den Haarlemmermeerpolder, ons op collegiale wijze van advies dient.

Wij hebben daarbij, zooals geen nadere verklaring zal behoeven, in de eerste plaats gedacht aan den Hoofdingenieur van Noord-Holland, die, naar wij vermoedden, met het denkbeeld van het Cruquius-behoud persoonlijk zou instemmen. Wij hebben ons gelukkig niet vergist en de heer Reigersman is dan ook zoo vriendelijk geweest om telefonisch zijn hulp toe te zeggen en Uw naam te noemen, als iemand, die wellicht medewerking, zooals wij die bedoelen, zou willen verleenen.

Teneinde eventueel misverstand te voorkomen, is het beroep, dat wij op U doen, in de gedachte, dat U zulks zonder honorarium zoudt willen verrichten, vooral als U weet, hoe zeer op het oogenblik het kapitaal van het Instituut aan het interen is. Wij vragen dan ook niet een tot in details afgaande becijfering van herstel- en onderhoudskosten, maar meer globale cijfers, welke echter teleurstelling op dit gebied zullen voorkomen.

Wellicht doe ik verstandig, hoewel U het uit het bovenstaande gelezen zult hebben, nog aandacht te vragen voor het feit, dat bij de behandeling van deze aangelegenheid een zekere tact noodig is, om het Polderbestuur in plano niet te froisseeren, want wel hebben Dijkgraaf en Heemraden hun desbetreffend voorstel reeds voorgedragen, maar de eindbeslissing van de daartoe bevoegde vergadering zal pas in Juli kunnen vallen.

Men heeft echter verklaard, dat wij in dien tusschentijd alle voorbereidende maatregelen kunnen nemen. Waar U waarschijnlijk, evenals ik, ir. Bijl goed kent, weet U vooraf, dat ir. Bijl de meest volledige samenwerking van gansche harte zal verleenen.

Tenslotte mag ik nog mededeelen, dat er spoed betracht moet worden met onze onderzoekingen, want dat wij in het begin van Juni het geheele plan voor het Instituut moeten blootleggen en dan nog eens voor de laatste maal de Cruquius in werking hopen te zien.

In afwachting van Uw aangename berichten, teeken ik uit naam van den Raad van Bestuur,

Hoogachtend,
Uw dienstwillige dienaar

Ir. Wouter Cool

++

Ir. J.A. de Priester
Jan Haringstraat 5
Haarlem

Brief van 28 April 1933
No. 688

Haarlem, 11 Mei 1933.

Onderwerp: Plan tot overdragen van het stoomgemaal „De Cruquius” aan het Koninklijk Instituut van Ingenieurs.

Aan:

Den Hoogedelgestrengen Heer ir. Wouter Cool
Algemeen Secretaris van het Koninklijk Instituut van Ingenieurs
Prinsessegracht 23
‘s Gravenhage

Hooggeachte Heer Cool,

Naar aanleiding van Uw nevenvermelden brief heeft op 8 Mei j.l. een bespreking plaats gehad tusschen den Voorzitter en den Secretaris van de Afdeeling W. en S.⁵ van het K.I.v.I., irs. Giljam en Begemann, den Ingenieur van den Haarlemmermeerpolder, ir. Bijl en ondergeteekende inzake het opstellen van een raming voor de kapitaalsinvestatie, welke nà het overnemen van „de Cruquius” door het Instituut zal dienen te geschieden; voorts, van de kosten voor het jaarlijksch onderhoud van de inrichting in kwestie.

Voorzoo veel noodig is bij deze bespreking gebruik gemaakt van de diensten van den Opzichter van den Haarlemmermeerpolder, den Heer J.H. Boogaard.

In beschouwing is genomen een raming voor het z.g. „kleine plan”, d.w.z. het behouden van het bemalingsgebouw en de machineinstallatie als monument; de ketelhuisruimte kan door het verwijderen van de ketelinrichting als museum ingericht worden.

Ir. Bijl heeft inmiddels omtrent een en ander met Dijkgraaf en Heemraden van den Haarlemmermeerpolder overleg gepleegd met als resultaat, dat de werken noodig voor het behoud van de waterkeering voor rekening van den Polder zullen worden genomen; voorts is hem machtiging verleend de voor dit jaar gebruikelijke onderhoudswerken⁶ aan het over te dragen complex ten laste van bedoeld lichaam te verrichten.

Over de waterkeering, alsmede over genoemde onderhoudswerken volgt hieronder meer.

Geraamd bedrag, door het K.I.v.I. te investeren, voor het verbouwen van het ketelhuis tot museumruimte

- 1) zes ketels, alsmede de ommetseling opruimen, (ondersteld is, dat het opruimen van de zes ketels, de stoomdom en de ommetseling aan een slooper zou kunnen worden opgedragen met toebetaling van f 700.-; terzake zal nog nader worden geïnformeerd. De slooper zal den ketelhuisvloer schoon hebben op te leveren, opdat daarop de hierna onder 2 genoemde klinkerbestrating kan worden aangebracht) f 700.-
- 2) egaliseeren van den vloer van het ketelhuis en het daarop aanbrengen van klinkerbestrating in zand, alsmede het verrichten van het, als gevolg van het opruimen van de ketels, noodig geworden herstellingen-, wit- en schoonmaakwerk c.s. (een klinkerbestrating in zand is als een goedkoope oplossing in overweging genomen en voorts omdat gemeend wordt, dat eenig nazakken na egalisatie niet uitgesloten is te achten). f 3,000.-
- 3) kosten wegens het herstellen in den oorspronkelijken stijl van de ijzeren deuren in den voorgevel van het ketelhuis van beschadigd verfwerk e.d., voor zoo veel een en ander gerekend wordt niet te behooren tot het door den Haarlemmermeerpolder te verrichten gebruikelijke onderhoudswerk f 750.-
- 4) kosten wegens het aanbrengen van een gewapend betonvloer ter vervanging van den bestaanden houten stortvloer aan de polderzijde van het gemaal; (overwogen is, dat deze stortvloer relatief belangrijke onderhoudskosten zal vergen; voorts, dat deze vloer over plm. 5 jaren in zoodanigen staat zal verkeeren, dat vernieuwing wenschelijk zal zijn. Het is daarom wenschelijk er reeds thans

⁵ W. en S.: Werktuig- en Scheepsbouw.

⁶ In de marge van de brief is geschreven: „dit heeft de laatste jaren te wenschen overgelaten”.

op te wijzen, dat voor het maken van afdoend werk (een gewapend betonvloer, een kapitaalsinvestering van ongeveer f 2,500.- noodig zal zijn)	f 2,500.-	
totaal te investeren		f 7,000.-

Geraamde jaarlijksche onderhoudskosten van het bemalingsgebouw (machinekamer en ketelhuis).

Vooraf dient te worden opgemerkt, dat de hierna volgende posten bedoeld zijn als een per jaar herleid gemiddelde.

1) buitenverfwerk voor de machinekamer met het ketelhuis	f 200.-	
2) metsel- en voegwerk aan den in den dag komende vlakken van het gemaal; (vooral het metsel- en het pleisterwerk van den binnenwaterloop en dakopstand (kanteelen) van het machinekamergebouw zal in de naaste toekomst onderhoud vorderen	f 200.-	
3) witwerk in de machinekamer- en de ketelhuisruimte	f 50.-	
4) verfwerk idem	f 50.-	
5) onderhoud aan de goten en dakbedekking	f 50.-	
6) onderhoud van de houten zonnepanelen, vloeren e.d.	f 150.-	
7) onderhoud van den schuiven in de bemalingskolk	f 85.-	
8) onderhoud van den schoorsteen	f 35.-	f 835.-

Geraamde jaarlijksche onderhoudskosten van de machine-installatie:

1) aanschaffen van materialen, b.v. vernis, zulks ter beperking van onderhoudswerkzaamheden	f 100.-	
2) aanschaffen van kolen voor het vorstvrij houden van de machinekamer-ruimte, benevens reparatie c.q. vernieuwing van de kachel met toebehooren	f 100.-	
3) arbeidsloon voor het onderhouden van de machine	p.m.	f 200.-

Geraamde jaarlijksche onderhoudskosten van de opzichterswoning.

Op een gemiddelde jaarlijksche uitgave van f 300.- moet op grond van ervaring worden gerekend; althans indien ondersteld wordt, dat de bewoner zelf voor het dagelijksch onderhoud van het huis en den tuin zorg draagt.	f 300.-
Totaal van het geraamde jaarlijksche onderhoud	f 1,335.-

Resumeerende is dus door het K.I.v.I. te investeren kapitaal geraamd op f 7,000.- de jaarlijksche onderhoudskosten voor het bemalingsgebouw met de machineinstallatie, de opzichterswoning en den tuin zijn geschat op f 1,335.-.

Voor de alsnog voor dit jaar door den Haarlemmermeerpolder te verrichten gebruikelijke onderhoudswerken meen ik te kunnen verwijzen naar een desbetreffend voorstel van ir. Bijl, waarvan een afschrift hierbij gaat. (zie bijlage⁷).

⁷ Bijlage is niet aanwezig.

Volgens ir. Bijl verkregen inlichtingen hebben Dijkgraaf en Heemraden goedgevonden, dat het in het voorstel genoemde bedrag van f 1200.- wordt besteed.

Inzake de vanwege den Haarlemmermeerpolder uit te voeren werken ten behoeve van het maken van een definitieve boezemwaterkeering diene het volgende:

De bruggen over de beide waterlopen zullen met gedeeltelijke wegruiming van het metselwerk van de landhoofden worden gesloopt.

De buitenwaterlopen zullen, voor zooveel dit voor het doortrekken van den Jaagweg noodig is, worden aangevuld met daarvoor geschikte specie; aan den Ringvaart zal bij wijze van oeververdediging een houten damwand worden geslagen.

Over hetgeen is aangevuld, kan de wegbehandling worden doorgetrokken.

Onderzocht zal worden, of het wegvak in kwestie als onderdeel van de oprit naar de door de Provincie te bouwen nieuwe ophaalbrug over de Ringvaart van de Haarlemmermeer bij laatstgenoemd lichaam in onderhoud kan worden genomen.

De beide stellen sluisdeuren in de buitenwaterlopen zullen als typische onderdelen van het bemalingscomplex intact blijven door het maken van een afdichting in gewapend beton, gevormd door een op een uitkraging steunende keering.

Met bovenstaande oplossing wordt een eerste waterkeering verkregen door de aarden dam, ontstaan door het gedeeltelijk aanvullen van de buitenwaterlopen, benevens een tweede en definitieve door een gewapend beton keering; voorts kunnen de bruggen over de buitenwaterlopen vervallen.

Ter uitvoering van een en ander zal de Haarlemmermeer zich een uitgave getroosten van naar raming plm. f 1600.-, waartegenover als voordeel staat het verwijderen van de beide bruggen, welke onderhoudskosten, gekapitaliseerd, ongeveer tegen deze uitgave opwegen.

Met het bovenstaande meen ik aan Uw verzoek te hebben voldaan.

Aan de Heeren Giljam en Bijl heb ik afschriften van dezen brief doen toekomen.

Met de meeste hoogachting,
Uw dw. dn.

J.A. de Priester

++

Vergadering van den Raad van Bestuur op dinsdag 23 mei 1933

5 Door het Instituut op te richten "Stichting Stoomgemaal Cruquius enz".

6a Bezoek aan het Stoomgemaal Cruquius

ad 5 De bespreking over de oprichting van een "Stichting Stoomgemaal Cruquius" gaan alle uit van het gronddenkbeeld dat men gaarne de medewerking van het Instituut daartoe zal verlenen.

Eenigszins verdeeld staat men aanvankelijk ten opzichte van de vraag: Zal men het stoomgemaal blijvend behouden zoo als het nu is – met stoomketels en toebehooren-, zoodat het ieder oogenblik zal kunnen werken, of zal men de ketels, die kostbare voorzieningen behoeven, uitbreken en de vrijkomende ruimte benutten voor een nieuw te stichten museum op het gebied van polderbemaling? De kosten aan dit laatste, meer

eenvoudige plan verbonden, bedragen rond f 7,000.- ineens en f 1,500.- per jaar, zulks op grond van ramingen van ter plaatse bekende personen, Men zou dan ten aanzien van pompmachines eventueel nog voorzieningen kunnen treffen, b.v. dat deze op elektrische wijze, zonder stoom, heen en weer bewogen zouden kunnen worden.

Het Raadslid Giljam, die in de Cruquius-redding een leidende functie vervulde, en van wien practisch het initiatief uitging, legt nog uit dat, door een tweetal ketels te behouden en de andere uit te breken, een combinatie van beide denkbeelden, als een tusschenoplossing mogelijk zou zijn. Misschien, dat men dan, met eenige duizenden meer ineens te storten en per jaar niet veel duurere exploitatiekosten dan aanvankelijk geraamd, zal slagen. Een geheele vervanging van ketels door nieuwe en van de waterdichte vloeren, waarop de pompen het water storten, dat naar de ringvaart moet afvloeien, en welke vloeren in bedenkelijken toestand verkeerden, zou een uitgave van f 60,000.- en f 4,000.- per jaar vorderen, waaraan dus niet gedacht kan worden.

Enkele raadsleden, die wel graag de Cruquius willen behouden, staan toch ietwat vreemd tegenover de vraag, of men hier wel een museum moet stichten. Is [er] ruimte voldoende beschikbaar, ook wat terrein betreft, bij eventuele uitbreiding en is de ligging voor bezoeken wel gunstig? Zal ook, in het algemeen genomen, de belangstelling voor dit soort museum niet gering zijn?

Nadat de verzekering is verstrekt, dat de situatie uitnemend is –in de toekomst- nabij de groote heerbaan Amsterdam – Leiden en thans reeds onmiddellijk naast den nieuwen weg Haarlem/ Hoofddorp, in een schoone landelijke omgeving met veel ruimte in het ketelhuis en op het aangrenzend bijbehorend terrein, komen allen tot de overtuiging, dat de mogelijkheid wordt geboden op dit oogenblik in ons land iets moois en nuttigs tot stand te brengen, waaraan men later niet meer op die wijze zal kunnen denken.

Een waarschuwing wordt nog gehoord, dat, als men bovendien het denkbeeld mocht koesteren om de pompmachine met stoom te doen bewegen, op den duur wel eens de man zou kunnen ontbreken, die met zoodanige machine kan werken. Het in gang zetten vereischt speciale kennis, die tot dusverre bij den machinist aanwezig is, als erfdeel van een opleiding door vroegere machinisten, omdat men het werktuig noodig had voor de bemaling van den Haarlemmer meer, maar de betreffende manipulaties zouden wel eens vergeten kunnen worden, als men jaren verder is en, om welke redenen ook de machine gewoonlijk ongebruikt laat. Ook zal het in werking stellen met stoom, per keer heel wat meer kosten aan tijd en aan geld, dan indien men met een kleine hulpmotor de stangen, zuigers enz. van de Cruquius laat bewegen.

Ten slotte geraakt men, als samenvatting van de besprekingen, tot de conclusie, dat men zal afwachten, hoe de gezindheid van de leden van het Instituut zich uit over de instandhouding van de Cruquius, bij het a.s. bezoek op 10 Juni en dat men ook verder, wanneer men tot de stichting mocht overgaan, aan het desbetreffend Bestuur zal overlaten op grond van de binnengekomen giften, ter zake een meer afgerond voorstel te doen.

Ad 6 a De regeling voor een het bezoek aan de Cruquius gepaard met toelichtende lezingen van Prof. Ir. J.C. Dijkhoorn en Ir. J.G. Bijl, op 10 Juni, wordt goedgekeurd.

De Cruquius gered? door ir. Wouter Cool⁸

Drie trouwe wachters staan tientallen jaren aan den rand van den Haarlemmermeerpolder, wakend over het waterpeil in het laaggelegen land.

⁸ uitgesproken op 10 Juni 1933 in het Beursgebouw te Hoofddorp en opgenomen in *De Ingenieur* no. 21 26 Mei 1933 A 185.

Zij heeten de „Leeghwater” bij de Kaag, waar de wijde plassen van het heden de herinnering verlevendigen aan wat de Meer eens was, de „Lijnden” heel in het Noord-Oosten bij Sloten en de „Cruquius”, westwaarts, daar waar de weg Heemstede-Hoofddorp-Aalsmeer in den polder daalt.

Eerst hebben zij vanaf 1 April 1849 tot 1 Juli 1852 de taak van drooglegging vervuld, daarna die van het regelen van den waterstand.

Het innerlijk en het uiterlijk van de twee gemalen met den zelfden aanvangsletter {Leeghwater en Lijnden} werd in den loop der tijden sterk gewijzigd en te deele verleelijkt; alleen de Cruquius bleef tot dusverre ongerept.

Nu is dit werk door verandering in de bemalingswijze niet meer noodig en zal misschien spoedig zijn doods-klok kleppen.

Dit worde verhoed, „curfew shall not ring this night!”

Is de „Cruquius” niet, ondanks zijn Engelsche etiketten, een monument van polderbemaling, belangwekkend voor geheel Nederland en niet in het minst voor onze ingenieurs, welke ook hun richting van speciale studie moge zijn?

Naar hen richt zich derhalve in de eerste plaats het verzoek, mede te werken, het vraagteeken in den titel van dit opstel om te zetten in het symbool van den blijden uitroep, feitelijk het vervullen van een vak-plicht.

In dezen gedachtengang heeft de Raad van Bestuur zich aan het hoofd gesteld van de desbetreffende reddingsbrigade; er wordt op vollen steun, in alle vormen gerekend.

Reeds kunnen verschillende soorten van hooggewaardeerde hulp geboekt worden. Het Dagelijksch Bestuur van het College van Dijkgraaf en Heemraden van den Haarlemmermeerpolder verklaarden zich o.m. bereid aan Hoofd-Ingelanden voor te stellen, het gemaal inclusief het terrein met opzichterswoning in erfpacht en gebruik af te staan voor de som van f 1.- per jaar; bovendien machtigde het zijn ingenieur verdere bijzonderheden der a.s. regeling in te leiden, waarop de toezegging van collega J.G. Bijl volgde voor een beschouwing van de Cruquius en de Meer.

Eere-lid prof. ir. J.C. Dijkhoorn, niet minder enthousiast dan het Bestuur der Afdeling voor Werktuig- en Scheepsbouw, verstrekte een beschrijving van het stoomgemaal, welke in een volgende aflevering van dit blad zal worden geplaatst⁹.

De kroon werd hierop gezet doordat het Polderbestuur beloofde, nog eens de eerwaarde machine en haar pompen in actie te brengen.

Voor dit gebeuren is de dag van 10 Juni a.s. gekozen; leden en genoodigden van het Instituut zullen dan een boeiend en een zelden of nimmer terugkeerend schouwspel medemaken.

Uit dien hoofde slaan de N.V. Ateliers voor Edelsmeed- en Penningkunst v/h. Koninklijke-Begeer een gedenkpenning, hetwelk een tastbaar en artistiek souvenir zal vormen.

De Raad van Bestuur, moettende letten op de beperktheid van de financieele draagkracht van het Instituut en overtuigd van het feit, dat de betekenis van de Cruquius uitgaat boven een uitsluitend technisch belang, zal zich wenden tot de corporaties in Nederland, van welke verwacht mag worden, dat zij voor het aangeduide denkbeeld belangstelling koesteren, daarmede instemmen en indien mogelijk evenzeer tot daden willen besluiten bijv. door het gezamenlijk scheppen van een „Stichting”, teneinde het voortbestaan van de Cruquius zoveel doenlijk te verzekeren.

Het voortbestaan of het voortleven?

⁹ De Werktuigen van het stoomgemaal „de Cruquius” van de Haarlemmermeer. *De Ingenieur* 2 Juni 1933 no. 22 W 71.

Onder het eerste wordt begrepen het meest eenvoudige plan van conservatie der machine, het sloopen van de ketels, welke sinds 1849 al eens vernieuwd werden en het inrichten van de vrijkomende ruimte tot een **historisch-technisch-museum van Nederland** op het gebied van polderbemaling en van hetgeen daarmee samenhangt.

De situatie van het gemaal, ook nabij den nieuwen auto-weg Amsterdam-Leiden, doet een en ander binnen directe bereikbaarheid vallen, de bekoorlijke landelijke omgeving verhoogt de aantrekkelijkheid van een bezoek.

Het voortleven wil zeggen, dat men de bijna versleten ketelbatterij op de een of andere wijze vernieuwt en de gelegenheid geschonken wordt van tijd tot tijd de Cruquius tot „leven” te roepen.

Het spreekt vanzelf, dat voor de verwezenlijking van ieder plan „geld” noodig is.

Voor het voortbestaan is een betrekkelijk matig bedrag ten behoeve van eerste voorzieningen voldoende, terwijl de kosten van jaarlijksch onderhoud, bewaking c.a. niet afschrikken, doch... dan heeft men een dood geheel.

Voor het voortleven in den huidige bedrijfstoestand, moet men zeer belangrijke sommen bezitten, want zoowel de stoomproducerende installatie, als de waterkeerende deelen, sluizen en vloeren, zouden spoedig moeten worden verbeterd en vernieuwd; daarna vormt de regelmatige verzorging een niet onbetekenend cijfer en dan klopt tenslotte nog het technische museum aan de deur van de safe.

Het meest aanbevelenswaardig is, vooral in de tegenwoordige tijdsomstandigheden, het scheppen van eene tusschentoestand, d.w.z. dat men tot zoodanige maatregelen overgaat, dat het gebouw met machine, pompen en een deel der stoomleverende inrichting in tact blijft, zoodat een inwerkingstellen op bescheiden schaal en gedurende enkele uren mogelijk blijft, als de financiën geleidelijk zijn aangegroeid en bepaalde redenen dat functioneeren gewenscht doen wezen. De begroting, om tot deze tusschen toestand te geraken, sluit met een uitgave van f 10,000.- in eens en een jaarlijksch terugkeerend bedrag van f 2,500.-, terwijl het laten werken zelf ieder maal f 700.- vraagt. In de eerstgenoemde som is begrepen het maken van een begin met het museum, in het vrijkomend deel van het ketelhuis. Als de belangstelling groeit, kan op deze basis worden voortgegaan.

Wil de Raad van Bestuur succes bereiken bij de uitvoering der ontwikkelde denkbeelden, dan zal de kans van slagen uiteraard in betekenende mate vergroot worden, indien technische vereenigingen en hare leden collectief en individueel, een goed voorbeeld leveren.

++

De Ingenieur 16 Juni 1933 no. 24

Verslag tevens Notulen der Vergadering gehouden te Hoofddorp (Haarlemmermeer) op Zaterdag 10 Juni 1933, aanvangende ten 11 u.30 v.m.¹⁰
(Zie programma in *De Ingenieur* 1933, no. 22, blz. A 198).

Onder grauwen hemel en in fijnen regen trok Zaterdagmorgen 11. uit 3 plaatsen in Nederland een stoet van autobussen naar één centraal punt, met zich voerend de leden en de gasten van het Instituut. Zij kwamen met 130 personen uit de Hofstad, met 48 uit de Hoofdstad en met 57 uit de Bollenstad, vormend met die per eigen voertuig arriveerend een totaal van 270 reizigers.

¹⁰ het kledingvoorschrift voor deze „buitenvergadering”: jacquet doch zonder hoge hoed.

Als in bedevaartstocht maakte dit gezelschap een rondgang om den 80-jarige Cruquius, die met balansen plechtig wuivend en met de machine zacht zuchtend, hen allen begroette en in volle levenskracht vreugde-stroomen deed vloeien van uit den Haarlemmermeerpolder naar de Ringvaart. De oude deed het nog best, mocht met recht zich met de driekleur tooien, zooals ook later de bezoekers hem ter eer een offer brengend, met het rood wit en blauw werden gesierd.

Vervolgens kwam men er samen onder gastvrij dak van het Beursgebouw te Hoofddorp en opende President Damme aldaar tegen noen de Instituutsvergadering.

Het was practisch ondoenlijk om in het bijzonder ieder der opgekomen genoodigden toe te spreken, doch een uitzondering mocht gesteld worden voor het Polderbestuur van de Haarlemmermeer, hetwelk met den Dijkgraaf, den heer H. van Dorsten aan het hoofd, door zijn vlot en breed verleende medewerking het mogelijk maakte, dat niet alleen nu de grondslagen gelegd zouden kunnen worden om het belangwekkende gemaal de Cruquius in stand te houden, doch ook nog eens te zien functioneeren, nadat het verleden jaar door de veranderingen in de bemaling van den polder „op wachtgeld gesteld” was, zou men volgens de huidige terminologie kunnen zeggen. Met bijzonder genoeg kon mede geconstateerd worden de aanwezigheid van den Rector-Magnificus der Technische Hogeschool, prof. ir. J.A. Grutterink, en van den vertegenwoordiger van den Senaat der landbouwhogeschool, Prof. ir. M.F. Visser.

.....

Volgens de agenda werd hierop het woord verleend aan het lid ir. J.G. Bijl voor het verstrekken van eenige toelichting tot zijn studie:

Polderproblemen in den loop van drie eeuwen

Zooals deze plaatsing vond in *De Ingenieur* 1933, no. 22, blz. B. 103

Hetgeen door den spreker in den toegemeten tijd van 30 minuten werd voorgedragen met de ondersteuning van aantrekkelijke lichtbeelden, vormde een korte uiteenzetting van enkele belangwekkende momenten in de historie van de Haarlemmermeer, als plas en polder, uiteraard leunend tegen de aangehaalde publicatie¹¹. Ten slotte werd een parallel getrokken met de jongste inpoldering van ons land, die van de Wieringermeer.

Niet vergeten zal worden, dat de aanwijzing op het doek geschiedde met den wandelstok van Leeghwater, welke zorgvuldig ten Polderhuize wordt bewaard¹², evenals de spade, waarmede op 5 Mei 1840 de eigenlijke droogmaking door den voorzitter Van de Poll nabij Hillegom, ten behoeve van het delven der Ringvaart werd aangevangen.

De totale uitgaven voor de drooglegging bedroegen met inbegrip van renteverlies 13 ½ miljoen gulden; de opbrengst der landerijen bleef 4 ½ miljoen beneden dat bedrag. Het tekort wordt in den loop der jaren ruim ingehaald door de indirecte voordeelen.

Mede werd uit de rede genoteerd, dat toen enkele jaren geleden de vrees ontstond, dat binnen afzienbaren tijd onze oude gemalen zouden verdwenen zijn, jhr. H. Teding van Berkhout, Directeur van het Rijksprentenkabinet de mogelijkheid opperde, de Cruquius te

¹¹ Op één der platen las men het gedicht van Vondel: „Aan den Leeuw van Hollant”, waarin de strijd van dezen Koning der Dieren met den Waterwolf wordt bezongen. Het schijnt dat de Haarlemmermeer bij velen den dichtlust deed ontvonken.

Aansluitend aan het verslag van de vergadering wordt in Bijlage A het gedicht van Nicolaas Beets: Haarlemmermeer uit 1851 opgenomen. (als trefwoord te gebruiken: Bijlage A).

¹² Deze wandelstok is inmiddels opgenomen in de vaste collectie van Museum de Cruquius.

behouden door er een poldermuseum uit te doen groeien, een plan, dat bij den toenmalige Dijkgraaf, den heer S.W. de Clerq warme instemming vond.

Als tweede hoofd-spreker van den morgen, beklom het eere-lid prof. ir. J. Dijkhoorn den kathedor tot het leveren van eenige aanvulling, verhelderd met lichtbeelden en modellen uit de verzameling der T.H.S. van het in *De Ingenieur* 1933, no. 22, blz. W 71 opgenomen artikel:

De werktuigen van het stoomgemaal „Cruquius” van de Haarlemmermeer.

Aan het einde van zijn betoog, dat zeer duidelijk de groote waarde van „de Cruquius” deed uitkomen, schetste prof. Dijkhoorn, hoe het z.i. mogelijk zou wezen om, zooals ook bedoeld op blz. A 197 van *De Ingenieur* door den schrijver van het „ingezonden stuk”, op een eenvoudige wijze de machine in de toekomst „levend” te houden, zonder dat de nu versleten ketelbatterij zou moeten worden vernieuwd.

.....

Aldus was men genaderd tot het „grootte” moment van den dag, het besluit over te gaan tot het oprichten van

De Stichting „de Cruquius”.

In een met warmte voorgedragen improvisatie¹³ ontvouwde de *President* omstandig de denkbeelden dienaangaande van den Raad van Bestuur en verkreeg, zonder eenige tegenwerping of vraag van inlichting, bij acclamatie, voor den Raad van Bestuur de machtiging om de actie verder te ontplooien, met derden tot een Stichting „de Cruquius” over te gaan en goed te keuren, dat het Instituut zich, althans aanvankelijk, geroepen acht om hetgeen in financieelen zin ontbreekt, aan te vullen op de basis als blootgelegd werd.

Iets goeds voor technisch-economisch Nederland en voor alle daarbij betrokken kringen zal tot stand kunnen worden gebracht.

Ten einde de herinnering aan deze beslissing in onvergankelijk materiaal vast te leggen werd door de N.V. „Kon.-Begeer”

De Cruquius penning

geslagen, en voor de eerste maal met toepasselijk randschrift uitgereikt aan het Bestuur van den Haarlemmermeerpolder, in den persoon van den Dijkgraaf H. van Dorsten, die in zijn dankwoord ook de erkentelijkheid betuigde, dat de voorafgegane besprekingen zulk een aangenaam karakter hadden gedragen.

Nummer twee van de met de fraaie medaille begiftigden werd ir. J.B. Bijl, als ingenieur van het polderbestuur; nummer drie het eere-lid prof. ir. J.C. Dijkhoorn, die het werktuig in zijn voordracht had ontleed op een wijze, welke men van hem, die zooveelen gedurende tal van jaren in den werktuigbouw heeft bekwaamd, gewend is.

Nog bleef de reeks der huldigingen aanhouden, al koos zij personen, die zich op een ander gebied hadden verdienstelijk gemaakt in samenhang met het onderwerp van den dag.

¹³ Aansluitend aan het verslag van de vergadering wordt in Bijlage B deze uiteenzetting opgenomen. (Als trefwoord te gebruiken: Bijlage B).

Prof. dr. Ir. F.K.Th. van Iterson, van ouds een voorganger, had den weg gebaad voor de ruime giftenschenkers en ontving daarvoor het eere-metaal uit de handen van den *President*, die nauwelijks het initiatief van het Bestuur der Vakafdeeling voor Werktuig- en Scheepsbouw en de toewijding van haar voorzitter ir. J.B. Giljam, geprezen had of zelf de reactie hiervan moest opvangen, doordat hem van die zijde onverwacht werd aangeboden het exemplaar, gemerkt no. 5, als erkenning voor zijn tot dusverre welgeslaagden arbeid, in zake het behoud van het stoomgemaal en de oprichting van een poldermuseum.

.....

Ongeveer te twee ure werd tot splitsing van het gezelschap overgegaan. Het grootste gedeelte trok naar de Cruquius, teneinde het interieur tot in details te kunnen gadeslaan; een ander deel, „de vliegeniers”, zooals men ze noemde en waaromtrent het opvallend was, dat zooveel der oudere ingenieurs zich daarbij rangschikten, spoedde zich naar het vliegveld Schiphol om van uit de hoogte de ligging van de Cruquius te verkennen en een algemeen overzicht van den Haarlemmermeer op te doen; terwijl ten slotte de derde partij zich begaf naar het in de nabijheid gelegen

Polderhuis

In de ruime zalen was een tentoonstelling ingericht van kaarten, boeken, teekeningen, platen, enz., alles op „het Meer” betrekking hebbende.

.....

Bijlage A.

Haarlemmermeer, 1851, van Nicolaas Beets.

Nu wordt de slokop opgeslokt,
Nu raakt zijn rijk ten einde,
Nu ligt de grove waterreus,
Zieltoogend op zijn breeden neus
En jammert van ellende.

Nu laat hem oome Cruquius,
Nu kopt hem vader Lijnden,
En de oude Rijpsche molenaar
Purgeert hem sedert derd' half jaar,
Dat al zijn krachten kwijnden.

Nu slinkt zijn buik met ieder dag,
Zijn onderkin en wangen,
Nu droogt hij als een stokvisch uit,
Een hoort wel, dat zijn doodsklok luidt
En onze zegezangen.

Rukt aan met spade en ploeg en komt
Dit watererf bezaaijen,
Gij zonen van 't gewroken land,

Met vroolijk hart en nijvre hand,
En doe Gods gunst u maaijen.

Antwoord van het Haarlemmermeer, 1851, door F.W. Conrad

Roept niet zoo gaauw triomf, hoezee!
Als waar'mijn rijk ten ende,
Al lig ik als een Goliath
Verslagen op mijn natte g.t,
Ik juich nog in ellende.

Pomp maar op oome Cruquius
O Lijnden zet mij koppen,
Purgeer mij vrij, o Rijpenaar
Gij hebt mij nog zoo gaauw niet klaar
Waar zult ge 't water stoppen?

't Is waar, mijn buik slinkt ieder dag
En mager zijn mijn wangen
Maar 'k ben nog niet zoo erg in 't naauw,
Neen! de oude wolf heeft nog één klaauw
Hij is nog niet gevangen.

En de eerste boer, die met een ploeg
Het waagt mij in te dalen,
Die stikke aan den eersten graat
Van 't baarsje dat zijn keel ingaat,
De duivel moog' hem halen.

Bijlage B

„Toelichting van den President van het Instituut tot het oprichten van de Stichting „de Cruquius”.

Dank zij het initiatief van verschillende personen, en dank zij den ruimen blik, welke het Bestuur van de Haarlemmermeer heeft op de beteekenis van „de Cruquius”, waarvan het zoo lang de goede diensten genoot, is tot diep in de ingenieurskringen doorgedrongen het feit, dat men hier te doen heeft met een werktuig, hetwelk op dit oogenblik in Nederland „eenig” is, dat in de historische ontwikkeling van den werktuigbouw van groote betekenis moet worden geacht en dat de zorg moet krijgen, welke in *De Ingenieur* is geschetst, wil men het voor het nageslacht behouden. Tot het Instituut kwam dit inzicht via de Vakafdeeling voor werktuig- en scheepsbouw, welke de natuurlijke verzorgster van dergelijke belangen is. Ook in den Raad van Bestuur vond het denkbeeld bij allen weerklank, omdat de leden van dien Raad ten volle beseffen, dat het voor Nederland eigenlijk onverantwoord zou zijn, wanneer dat monument van technisch-economischen vooruitgang, van ondernemingsgeest op het gebied van de polderbemaling, niet werd behouden als studie-object en als voorwerp, waaruit men de ontwikkeling en den durf van dien tijd kan blijven waarnemen. De Raad van Bestuur heeft toen met medewerking van verschillende der betrokken organen, een opzet kunnen maken, welke een denkbeeld geeft van de wijze, waarop de instandhouding is te verwezenlijken. In de

eerste plaats is men hierbij afhankelijk van het verkrijgen van het object, op zoodanige voorwaarden, dat er geen te zware last op de organisatie wordt gelegd, welke men zich met de instandhouding van het stoomgemaal wil belasten. Alleen door het feit, dat het meergenoemde Polderbestuur, De Cruquius, met het bijbehorend terrein en de opzichterswoning voor f 1.- per jaar af wil staan aan de combinatie, die de zorg voor het monument op zich wil nemen, is het denkbaar, dat hier iets wordt tot stand gebracht.

Voor den vorm, waarin de verwezenlijking kan worden gegoten, heeft de Raad van Bestuur gedacht aan een Stichting, die verschillende kringen van belanghebbenden en belangstellenden in de actie betreft, zoodanig dat de lasten kunnen worden verdeeld. De Raad van Bestuur begrijpt, dat het Instituut zich met de voorbereiding van de vorming der Stichting moet belasten en een belangrijk aandeel in de daaropvolgende ontwikkeling zal behooren te nemen. Het Instituut heeft als vertegenwoordigend het technisch-wetenschappelijk Nederland een dergelijke rol te vervullen; het kan, het mag die niet afwijzen.

Komt de Stichting tot stand, dan zal het Instituut deze ook materieel hebben te steunen. Het spreekt vanzelf, dat de tijden het betrekkelijk moeilijk maken om in dit opzicht tot een ver reikende beslissing te geraken, maar aan den anderen kant wordt vermeend, dat in de omstandigheden, primo dat op dit oogenblik een besluit moet vallen en secundo dat de middelen welke noodig zijn, van betrekkelijk bescheiden omvang mogen worden genoemd, toch de wettiging is gelegen om ondanks de huidige nood van den kant van het Instituut krachtigen steun te verleenen. De Raad van Bestuur hoopt, dat de opwekking, welke hij bezig is in verschillende richtingen te doen, ten einde medewerking te krijgen, belangrijk succes zal opleveren. Er bleek in breede kringen een groote belangstelling voor deze aangelegenheid te leven, welke zich reeds afteekende door flinke giften en zich, naar gehoopt wordt, ook verder in giften zal uiten.

Dank zij de belangelooze voorlichting van verschillende collega's, in de eerste plaats van ir. J.G. Bijl en van ir. J.A. de Priester, werd een becijfering verkregen van de kosten, noodig voor het treffen van de voorzieningen, waardoor „De Cruquius” met omgeving in den toestand van een bescheiden poldermuseum kan worden gebracht. Aan kapitaalsuitgaven zal daarvoor moeten kunnen worden beschikt over rond f 10,000.-. Wat er noodig zal wezen aan jaarlijksche uitgaven, hangt af van de vraag, hoe men de exploitatie verder wil laten verlopen, ook dit is in *De Ingenieur* medegedeeld, en men kent de bedragen van f 2,500.- aan jaarlijksch onderhoud voor een meer complete toestand, plus f 700.- per keer „arbeiden” van „de Cruquius”. De tegenstelling tusschen het werktuig, dat stil staat, en het werktuig, dat werken moet, is zeer groot en ongetwijfeld zal men een extra offer willen brengen om het gemaal in werkbaren staat te doen blijven. Er zijn reeds opwekkingen gedaan, om het gemaal beweegbaar te houden, maar dan zullen dure stoom- en waterkeeringsvoorzieningen instand gehouden moeten worden; tenzij zooals ook reeds werd geuit, het mogelijk zal blijken, een bevredigende oplossing te vinden, welke minder kosten met zich brengt.

De Raad van Bestuur stelt derhalve voor, dit onderwerp in studie te doen nemen door een afzonderlijke Instituutcommissie en dat de Raad verder leiding zal geven aan de totstandbrenging met derden van een Stichting, welke tevens een poldermuseum zal inrichten, waarvan „de Cruquius” het hoofdbestanddeel zal uitmaken. De Raad van Bestuur worde verder door de vergadering gemachtigd om hetgeen in financieelen zin ontbreekt, aan te vullen, op de basis als ontwikkeld werd.

++

Directie van den Waterstaat

's Gravenhage, 23 Juni 1933

Directeur Generaal
van den Rijkswaterstaat
dr. Ir. J.A. Ringers

Binnenhof 4

telefoon 180111.

Bericht op schrijven van:
16 Juni 1933, no. 913.

Aan:
Den Wel Edel Gestr. Heer
Ir. Wouter Cool
Algemeen Secretaris Kon. Instituut van Ingenieurs
's Gravenhage
Prinsessegracht 23

Amice,

Inderdaad wordt er zeer in de ruimte over de wijziging van het gemaal aan den Arkelschen Dam gedacht. Het zou b.v. kunnen worden overgedragen aan een der Heemraadschappen bij die bemaling betrokken. Het vraagstuk is echter nog niet verder. Ik verwacht niet, dat er binnenkort veel aan gedaan zal worden.

Met vriendelijke groeten,

J.A. Ringers

++

Haarlemmermeerpolder

Nummer 1036
S.W.

Hoofddorp, 29 Augustus 1933
Haarlemmermeer

Bij dezen hebben wij het genoeg U mede te deelen dat Hoofd-Ingelanden van den Haarlemmermeerpolder in hun laatst gehouden vergadering ons College machtigden om het gemaal de Cruquius inclusief het terrein met de opzichterswoning aan de in het leven te roepen stichting in erfpacht en gebruik af te staan voor de somma van f 1.- per jaar onder nog nader door Uw College te formuleren voorwaarden en behoudens de goedkeuring van Gedeputeerde Staten van Noordholland.

Dijkgraaf en Heemraden van den
Haarlemmermeerpolder

++

De Ingenieur 1 December 1933 no. 48

Heuglijke Vlaamsche belangstelling voor het behoud van de Cruquius.

Van het Bestuur van den Vlaamschen Technischen Kring van de Universiteit te Gent werd bericht ontvangen, dat hij als Zuid-Nederlandsche Technische Kring zich afgevraagd heeft, of hij óók niet een taak te vervullen had bij het streven, „de Cruquius”

voor het nageslacht te behouden. Hij heeft besloten voor dit doel een bedrag van f 25.- beschikbaar te stellen.

Dit loffelijk bewijs van medeleven en medestreven werd met groote erkentelijkheid aanvaard.

++

1934

Stichtingsakte van de „Stichting de Cruquius”
Gepasseerd te 's Gravenhage 22 October 1934

Heden den twee en twintigsten October negentienhonderd vier en dertig, compareerden voor mij, Johannes Jacobus Marius Braun, notaris binnen het arrondissement 's Gravenhage, ter standplaats Scheveningen, in tegenwoordigheid der na te noemen getuigen:

I.a. de Heer Ingenieur Marinus Hendrikus Damme, Directeur-generaal der Posterijen, Telegrafie en Telefonie, wonende te 's Gravenhage, Javastraat 52, ten deze volgens zijne verklaring handelende als President van het Koninklijk Instituut van Ingenieurs, gevestigd te 's Gravenhage, Prinsessegracht 23.

b. de Heer Jonkheer Ingenieur Constant Ernest Winand van Panhuys, Directeur van het Rijksbureau voor de Ontwatering, wonende te 's Gravenhage, Carel van Bylandtlaan 3, ten deze volgens zijne verklaring handelende als:

1 Penningmeester van gemeld Koninklijk Instituut van Ingenieurs;

2 als gevolmachtigde van den Heer Ingenieur Wouter Cool, Oud voorzitter van het Comité van Bestuur der Nederlandsch Indische Spoorweg Maatschappij, wonende te 's Gravenhage, Laan Copes van Cattenburch 85, die deze volmacht verstrekte in zijn hoedanigheid van Algemeen Secretaris van gemeld Koninklijk Instituut van Ingenieurs.

Blijkende van de volmacht uit eene onderhandsche akte, welke, na door den comparant gevolmachtigde, in tegenwoordigheid van mij, notaris, en de getuigen te zijn voor echt erkend, ten blijke waarvan die erkenning op de volmacht is gesteld en door den comparant gevolmachtigde, de getuigen en mij, notaris, geteekend, aan deze akte is vastgehecht.

Verklarende de comparanten sub 1 a en b, dat de President, de Algemeen Secretaris en de Penningmeester van het gemeld Koninklijk Instituut van Ingenieurs, gevestigd te 's Gravenhage, dit Instituut rechtsgeldig vertegenwoordigen en dat zij, comparanten, ten deze optreden ter vertegenwoordiging van dat Instituut.

II de Heer Ingenieur Job Boudewijn Giljam, Directeur van de naamloze vennootschap „Machinefabriek en Scheepswerf van P. Smit jr.” wonende te Rotterdam, Voorschoterlaan 103,

III De Heer Ingenieur Frits Albert Begemann, Oud Hoofdingenieur van de Koninklijke Pakketvaart Maatschappij, wonende te 's Gravenhage, Van Alkemadelaan 350,

De comparanten verklaarden, dat het door de comparanten sub 1 a en b vertegenwoordigd Koninklijk Instituut van Ingenieurs, gevestigd te 's Gravenhage en de comparanten sub II en III bij deze, door de afzondering van eene som van honderd gulden in contanten, en door de bestemming van dat bedrag tot vermogen van de na te melden stichting, in het leven roepen eene stichting, genaamd „Stichting de Cruquius” gevestigd te 's Gravenhage, en dat zij bij deze de grondslagen dier stichting vaststellen als volgt:

Naam en zetel
Artikel 1

De Stichting draagt den naam: „ Stichting De Cruquius” en is gevestigd te 's Gravenhage in het gebouw van het Koninklijk Instituut van Ingenieurs aan de Prinsessegracht nummer 23 aldaar.

Doel Artikel 2

Het doel van de Stichting is het verkrijgen en daardoor bevorderen van het behoud als technisch monument van het voormalig stoomgemaal van den Haarlemmermeerpolder genaamd „de Cruquius”, gelegen in de gemeente Haarlemmermeer, Provincie Noord Holland.

Het Algemeen Bestuur der Stichting kan –mits met toestemming van den Raad van Bestuur van het Koninklijk Instituut van Ingenieurs- het doel der Stichting uitbreiden tot het verkrijgen en instandhouden van andere werken, die uit een technisch oogpunt van aanbelang worden geacht.

De Stichting tracht haar doel te bereiken door alle wettige middelen, die daaraan bevorderlijk kunnen zijn.

Vermogen Artikel 3

Tot vermogen der Stichting wordt bestemd een bedrag van honderd gulden, dat in contanten is gestort.

Beheer Artikel 4

De Stichting wordt beheerd door een Algemeen bestuur, bestaande uit de leden aan te wijzen -behoudens het bepaalde in artikel 5- door den Raad van Bestuur van het Koninklijk Instituut van Ingenieurs te 's Gravenhage, die het aantal leden bepaalt.

Zoolang die aanwijzing niet heeft plaats gehad, wordt de Stichting beheerd door de Heeren Ingenieurs Marinus Hendrikus Damme, Ingenieur Wouter Cool, Jonkheer Constant Ernest Winand van Panhuys, Ingenieur Job Boudewijn Giljam en Ingenieur Frits Albert Begemann, allen voornoemd die als voorloopig Algemeen Bestuur optreden.

Ambtshalve bestuurders Artikel 5

De President van het Koninklijk Instituut van Ingenieurs is ambtshalve lid en Eere-Voorzitter van het Algemeen Bestuur der Stichting.

De Algemeen Secretaris van het Instituut is ambtshalve lid van het Algemeen Bestuur der Stichting.

Deze ambtshalve leden houden op lid van het Bestuur te zijn zoodra zij hun functie bij gemeld Instituut verliezen.

Keuze Dagelijksch Bestuur Artikel 6

Het Algemeen Bestuur kiest uit zijn midden een Dagelijksch bestuur, bestaande uit een Voorzitter, een Secretaris-Penningmeester en drie leden.

De in art. 5 genoemde ambtshalve leden van het Algemeen Bestuur kunnen de vergaderingen van het Dagelijksch Bestuur bijwonen en daarin stem uitbrengen.

Hooger beroep Artikel 7

Ieder lid van het Dagelijksch Bestuur kan ten aanzien van alle door dit Bestuur genomen beslissingen in beroep komen bij het Algemeen Bestuur.

Ieder lid van het Algemeen Bestuur kan van alle door het Algemeen Bestuur genomen beslissingen in beroep komen bij den Raad van Bestuur van het Koninklijk Instituut van Ingenieurs, welke Raad in hoogste instantie beslist.

Vertegenwoordiging Artikel 8

Het Dagelijksch Bestuur vertegenwoordigt de Stichting in en buiten rechten en verbindt de Stichting tegenover derden.

Het Dagelijksch Bestuur kan aan een of meer zijner leden in bepaalde gevallen zijn bevoegdheid geheel of gedeeltelijk overdragen.

Vergaderingen Algemeen Bestuur Artikel 9

Het Algemeen Bestuur vergadert zoo dikwijls de Voorzitter van het Dagelijksch Bestuur zulks noodig acht, dan wel tenminste twee leden van het Algemeen Bestuur zulks schriftelijk aan dien Voorzitter verzoeken.

Beheer Dagelijksch Bestuur Artikel 10

Het Dagelijksch Bestuur is belast met de uitvoering van alle besluiten door het Algemeen Bestuur genomen.

De penningmeester beheert, onder toezicht van het Dagelijksch Bestuur, de gelden der Stichting en doet jaarlijks rekening en verantwoording aan het Algemeen Bestuur.

Van deze rekening wordt –na goedkeuring door het Algemeen Bestuur- een afschrift gezonden aan den Raad van Bestuur van het Koninklijk Instituut van Ingenieurs die in hoogste instantie deze goed- of afkeurt en al of niet décharge verleent.

Verkrijgen, vervreemden of bezwaren van onroerende zaken Artikel 11

Voor het verkrijgen, vervreemden of bezwaren van onroerende zaken behoeft het Dagelijksch Bestuur de goedkeuring van het Algemeen Bestuur.

Wijziging der Stichtingsoorkonde, opheffing der Stichting Artikel 12

Het Algemeen Bestuur is bevoegd om – mits met ten minste vier/ vijfde gedeelte der opgebrachte stemmen in eene vergadering, waarin tenminste vier/ vijfde gedeelte van het aantal leden aanwezig zijn- te besluiten:

- a) tot wijziging van de bepaling dezer Stichtingsoorkonden, en
- b) tot opheffen der Stichting

Deze vergadering wordt op een termijn van ten minste veertien dagen opgeroepen bij aangeteekend schrijven, waarin het doel der vergadering nauwkeurig moet zijn aangegeven.

Indien in zoodanige vergadering niet ten minste vier/ vijfde gedeelte der leden van het Algemeen Bestuur aanwezig zijn, zal binnen één maand een volgende vergadering worden gehouden, die op dezelfde wijze móet worden bijeengeroepen.

In deze volgende Vergadering kan aangaande het voorstel een besluit worden genomen –ongeacht het aantal aanwezige leden van het Algemeen Bestuur- mits met tenminste vier/ vijfde gedeelte der uitgebrachte stemmen.

Vervolgens zal de Raad van Bestuur van het Koninklijk Instituut van Ingenieurs worden onderworpen, die in hoogste instantie een beslissing neemt.

Bij opheffing der Stichting komt haar vermogen toe aan het Koninklijk Instituut van Ingenieurs te 's Gravenhage.

Geldmiddelen Artikel 13

De geldmiddelen der Stichting bestaan uit:

- a) het in artikel 3 bedoelde vermogen der Stichting;
- b) haar vermaakte erfstellingen en legaten;
- c) haar gedane schenkingen;
- d) renten en kapitalen;
- e) jaarlijksche bijdragen;
- f) subsidiën van Overheidswege als anderszins;
- g) alle andere inkomsten.

Duur Artikel 14

De Stichting bestaat voor onbepaalden tijd.

Zij gaat evenwel te niet, indien haar doel niet of niet meer kan worden bereikt, zulks ter beoordeeling van den Raad van Bestuur van het Koninklijk Instituut van Ingenieurs.

Bij tenietgang komt het vermogen der Stichting aan het Koninklijk Instituut van Ingenieurs.

Reglementen Artikel 15

Op voorstel van het Dagelijksch Bestuur kan het Algemeen Bestuur bij een of meer Reglementen bepalingen maken aangaande:

- a) de oproepingen en het houden van vergaderingen van het Algemeen en Dagelijksch Bestuur;

- b) de uitoefening van het stemrecht in die vergaderingen, het notuleeren der behandelde onderwerpen –het goedkeuren der notulen, het waarnemen van het Presidium, het Secretariaat en het Penningmeesterschap;
- c) het aanvullen van vacatures in de Besturen, het aannemen van nieuwe leden, het eindigen en het vervallen verklaren van het lidmaatschap;
- d) de wijze van belegging van de gelden der Stichting, het bezwaren der haar toebehoorende waarden en het beheer der geldmiddelen;
- e) het aanwijzen van afzonderlijke fondsen voor bijzondere doeleinden;
- f) de nadere regeling van de taak van het Dagelijks bestuur en deszelfs titularissen;
- g) het opmaken en indienen eener begrooting van ontvangsten en uitgaven;
- h) het aanwijzen van de plaats alwaar de vergaderingen van het Algemeen Bestuur en het Dagelijksch Bestuur worden gehouden;
- i) de wijze waarop stemmingen zullen geschieden en de meerderheid, die voor besluiten wordt vereischt;
- j) de bepaling van het boekjaar, de afsluiting der boeken en den vorm der jaarlijksche rekening en verantwoording;
- k) al hetgeen verder de werkwijze der Stichting betreft, daaronder ook begrepen de nadere regeling van het functioneeren van het Dagelijksch Bestuur;
- l) de regeling van de aanstelling, de schorsing en het ontslag, alsmede van de rechten en verplichtingen van het personeel der Stichting;
- m) en verder al datgene, dat naar het oordeel van het Algemeen Bestuur nader geregeld moet worden.

Deze Reglementen en de eventueele wijzigingen daarvan vereischen de goedkeuring van den Raad van Bestuur van het Koninklijk Instituut van Ingenieurs, alvorens zij van kracht worden.

Die Reglementen mogen geene bepalingen bevatten in strijd met de Stichtingsoorkonde, zooals die thans luidt of nader mocht worden gewijzigd.

Waarvan Akte.

Gepasseerd te 's Gravenhage op datum als in het hoofd dezer vermeld, in tegenwoordigheid van de Heeren Jacob Tiedema, candidaat-notaris, wonende te Scheveningen en Nanning Johannes van Veen, kantoorbediende, wonende te 's Gravenhage, als getuigen en met de comparanten aan mij, notaris bekend.

En is deze minute onmiddellijk na gedane voorlezing door de comparanten, de getuigen en mij, notaris, onderteekend.

Geteekend:

M.H. Damme, C.E.W. van Panhuys, J.B. Giljam, F.A. Begemann, J. Tiedema, N.J. v.d. Veen en J.J.M. Braun.

++

Stichting de Cruquius

Bezittingen

Kas op 1 October 1934

f 3105.43

Schulden

Te betalen verfwerk aan de voormalige opzichterswoning volgens Afspraak door den Algem. Secretaris v.h. K.I.v.I. gemaakt met Ir. Bijl	f 320.80
Blijft	f 2784.63

Begroting van inkomsten en uitgaven November – December 1934

Inkomsten:

Toezegging van verschillende leden	f 43.50
Bijdrage van de K.v.K. te Haarlem voor 1934	f 50.-
Opbrengst huur 2 maanden 1/6 x f 450.-	f 75.-
Toevallige baten	memorie f 168.50

Uitgaven

Belastingen (grondbelasting, polderlasten) gesteld op	f 50.-
Verzekering tegen brandschade voor 2 maanden	f 6.-
Opruimen ketels enz.	memorie
Onderhoud gemaal	f 100.-
Onderhoud machineinstallatie	f 40.-
Onderhoud opzichterswoning	f 25.-
Kosten notaris enz.	f 50.-
Kosten erfpachtovereenkomst enz.	f 75.-
Onvoorzien	f 25.- f 375.-

1935

Vergadering van den Raad van Bestuur van het Koninklijk Instituut van Ingenieurs op
Vrijdag 29 November 1935

9 Stoomgemaal de Cruquius

De President verklaart, maar zulks met het verzoek om dit intra muros te doen blijven, dat het in het belang van de financiën van het Instituut was, dat de overdracht van het Cruquius gemaal aan het Instituut eenigen tijd slepende werd gehouden. Deze houding kan echter niet worden voortgezet, dus zal met 1 Januari a.s. de aangeduide overdracht plaatsvinden, waarvoor de vereischte bemoeïngen zijn voltooid, terwijl men hoopt, dat op een of andere wijze aan de gebeurtenis der overdracht een bijzonder cachet zal worden verleend.

1936

Afschrift 21 Februari 1936

De Ondergeteekenden:

Johan Christoffer Reinders Folmer, wonende te Amsterdam en Jonkheer Meester Lamoraal
Ulbo Rengers Hora Siccama, wonende te Haarlem, de eerstgenoemde als Dijkgraaf en de
tweede als Secretaris van den Haarlemmermeerpolder (hierna ook te noemen „Den
Polder”) handelende ter uitvoering van het besluit van Hoofd-Ingelanden van den

Haarlemmermeerpolder van den 20 Juli 1933 no. XIV, welk besluit werd goedgekeurd door Gedeputeerde Staten van Noordholland bij hun besluit dd. 24 Juli 1935 no. 67 ter eenre zijde, en de te 's Gravenhage gevestigde Stichting „De Cruquius” opgericht bij akte dd. 22 October 1934, hierna ook te noemen „De Stichting” te dezen vertegenwoordigd door de ondergeteekenden:

Den Heer Professor Ingenieur Louis Anne van Royen, Oud-Minister van Defensie wonende te Wassenaar, Van Calcarlaan 44, ten deze volgens zijne verklaring handelende als President van het Koninklijk Instituut van Ingenieurs, gevestigd te 's Gravenhage, Prinsessegracht 23,

Den Heer Ingenieur Marinus Hendrikus Damme, Directeur-Generaal der Posterijen, Telegrafie en Telefonie, wonende te 's Gravenhage, Javastraat 52,

Den Heer Wouter Cool, Oud-voorzitter van het Comité van Bestuur der Nederlandsch-Indische Spoorweg maatschappij, wonende te 's Gravenhage, Laan Copes van Cattenburch 85,

Den Heer Jonkheer Ingenieur Constant Ernest Winand van Panhuys, Hoofd-Ingenieur van den Rijkswaterstaat, Oud-Directeur van het Rijksbureau van de Ontwatering, wonende te 's Gravenhage, Carel van Bylandtlaan 3,

Den Heer Ingenieur Job Boudewijn Giljam, Directeur van de naamloze vennootschap „Machinefabriek en Scheepswerf van P. Smit jr”, wonende te Rotterdam Voorschoterlaan 103,

Den Heer Ingenieur Frits Albert Begemann, Oud-Hoofdingenieur van de Koninklijke Pakketvaart Maatschappij, wonende te 's Gravenhage, Van Alkemadelaan 350,

ter andere zijde

in aanmerking nemende:

dat het voormalig stoomgemaal van den Haarlemmermeerpolder „De Cruquius” een technisch monument is, dat de Stichting –ook voor het nageslacht- zou willen behouden, en dat de Haarlemmermeerpolder bereid is daartoe medewerking te verleen,

verklaren:

dat tusschen den Polder en de Stichting is overeengekomen het navolgende, te weten:

Artikel 1 De polder geeft in erfpacht uit aan de Stichting, die in erfpacht aanneemt: een gedeelte van den Ringdijk van den Haarlemmermeerpolder tusschen de mijlpalen 15 en 16 met het zich daarop bevindende voormalige stoomgemaal „De Cruquius” met het woonhuis, zijnde de voormalige opzichterswoning en een gedeelte van den daartegen loopenden Kruistocht met den ondergrond kadastraal bekend Gemeente Haarlemmeer, Sectie C nummer 3431 groot 1 ha., 25 a. en 30 ca. aan den Haarlemmermeerpolder in eigendom opgekomen bij akte van den 9 Juni 1856 tusschen de Commissie van Beheer en Toezicht over de droogmaking van het Haarlemmeer handelende in naam van het Rijk der Nederlanden en Dijkgraaf en Heemraden van den Haarlemmermeerpolder handelende in naam van Hoofd-Ingelanden aangegaan, welke acte gratis is geregistreerd te Haarlem den 19 Juni 1856 in deel 66 folio 15 verso vak 5 en overgeschreven ten kantore der bewaring van hypothecken te Haarlem den 23 Juni 1856 in deel 163 no. 78, te Amsterdam den 6 October in deel 487 no. 35 en te Leiden den 22 October in deel 229 no. 50.

Artikel 2 Deze uitgifte in erfpacht is geschied voor den tijd van 75 achtereenvolgende jaren, ingaande den 1 Januari 1936 en mitsdien eindigende ultimo December 2011 tegen betaling door de Stichting aan den Polder als eigenaar van een pachtsom van één gulden 's Jaars, telkenmale vooruit te betalen vóór of op den 1 Januari van ieder jaar in handen van den

Penningmeester des Polders; de eerste betaling geschiedt bij het onderteekenen van dit contract.

Artikel 3 Deze uitgifte in erfpacht is geschied om de Stichting in de gelegenheid te stellen het gemelde voormalige stoomgemaal „De Cruquius” als technisch monument te behouden en voor belagstellenden ter bezichtiging te stellen.

De Stichting is bevoegd –na overleg met den Polder- in de inrichting van het gebouw en de machinerieën alsmede in de voormalige opzichterswoning zodanige veranderingen aan te brengen als zij- in verband met het door haar beoogde doel- zal vermeenen nuttig, noodig of gewenscht te zijn.

De Stichting is verplicht voor hare rekening en ten genoegen van den Polder:

1 meerbedoeld stoomgemaal voor bovengenoemd doel te onderhouden.

2 voor het toezicht op gemeld stoomgemaal te zorgen en

3 het gemelde stoomgemaal alsmede de voormalige opzichterswoning tegen brandschade te verzekeren.

Indien belangrijke vernieuwingen met betrekking tot het stoomgemaal door aantasting der fundeering tengevolge van het verlagen van het Polderpeil, door calamiteit of door andere onvoorziene omstandigheden noodig mochten blijken te zijn, zal de regeling der daaruit voortvloeiende kosten in billijkheid door partijen worden gedaan. Bij niet overeenstemming dienaangaande zal eene arbitrage als bedoeld in art. 19 de beslissing geven.

Artikel 4 De Stichting is verplicht de bestaande huur van gemelde voormalige opzichterswoning gestand te doen en is gerechtigd na afloop van deze huur die woning te haren eigen bate te verhuren.

De baten en lasten van het in erfpacht uitgegeven onroerend goed komen van den 1 Januari 1936 ten bate en laste van de Stichting.

De Stichting is bevoegd de voormalige opzichterswoning, in dien toestand van het huis wegens bouwvalligheid of anderszins daartoe aanleiding geeft –na voorafgaande kennisgeving aan en met goedkeuring van den Polder- te sloopen zonder verplicht te zijn een nieuw gebouw daarvoor in de plaats te stellen.

Indien de waarde van den afbraak meer bedraagt dan de kosten der slooping, komt het verschil aan den Polder ten goede.

Artikel 5 In overleg met den Polder kan de Stichting op hare kosten eene recreatiegelegenheid vestigen, hetzij in het voormalige stoomgemaal, hetzij in de al of niet gerestaureerde voormalige opzichterswoning, hetzij in een door de Stichting te stellen gebouw of getimmerte op eenig deel van den aan den Stichting in erfpacht uitgegeven grond, mits in acht nemende de wettelijke voorschriften, die dienaangaande bestaan.

Artikel 6 De Stichting zal zonder schriftelijke vergunning van den Polders:

A den haar in erfpacht uitgegeven grond niet mogen splitsen of in onderscheiden deelen verdeelen en

B op dien gronden niet eenig gebouw of andere inrichting mogen hebben of gebruiken, waardoor de veiligheid van den grond als waterkeering in gevaar wordt gebracht.

Artikel 7 De Stichting zal over den haar in erfpacht uitgegeven grond geen uitwegen of overpaden verleenen aan derden of in het algemeen erfdienstbaarheden op dien grond mogen vestigen, geen doorsnijdingen in den dijk maken en uit de in erfpacht uitgegeven perceelen geen veen of grond mogen steken of wegvoeren, terwijl het verboden is in een strook ter breedte van 5 meters ter plaatse van den kruin van den Ringdijk, volgens

aanwijzingen van of vanwege den Polder den grond te spitten of dien op eenig andere wijze als bouw-, wei- of tuingrond te gebruiken of te beplanten.

Door de Stichting mogen echter op bovenbedoelde strook gronds blijvende heesters geplant worden.

Artikel 8 Het plaatsen van gebouwen is verboden binnen den afstand van 11 meters uit het Ringvaartsboord.

Artikel 9 Ontgravingen in het dijkslichaam ten behoeve van het maken van water- of beerputten mogen niet dieper dan 70 cm. onder N.A.P. plaats hebben, terwijl deze putten minstens 14 meter uit het ringvaartsboord moeten verwijderd zijn.

Het is verboden het in erfpacht uitgegeven gedeelte Kruistocht met huis- of bedrijfswater, uitwerpselen of op andere wijze ter beoordeling van den Polder te vervuilen.

Artikel 10 Bij het plaatsen van huizen of andere gebouwen moet de bovenkant van vloeren worden aangelegd ter hoogte van ten minste 70 cm. en de bovenkant van steenen vloeren ter hoogte van ten minste 40 cm. boven N.A.P., terwijl de grond onder de houten vloeren tot 40 cm. boven N.A.P. moet worden aangevuld.

Bovenbedoelde vloeren moeten onderhouden worden overeenkomstig de bepalingen der Verordening op den Ringdijk van den Haarlemmermeerpolder.

De Polder kan voor gebouwen, welke naar het oordeel van Dijkgraaf en Heemraden niet ter plaatse van den kruin van den Ringdijk worden of zijn gezet, geheele of gedeeltelijke ontheffing van de bepalingen uit dit artikel verleen.

In dit geval moet de Stichting de kruin van het gedeelte Ringdijk in het haar in erfpacht uitgegeven perceel gelegen tot op 35/100 m. plus N.A.P., bij een kruinsbreedte van ten minste 2 m. eventueel ophoogen en steeds op die afmetingen onderhouden.

Artikel 11 Behoudens vergunning van den Polder tot het aanwenden eener andere funderingswijze moeten de te stichten gebouwen van steenen voetingen worden voorzien. Deze moeten worden opgetrokken en onderhouden op een hoogte van ten minste gelijk aan den bovenkant vloer. Waar de steenen voetingen de kruin van den dijk snijden, mogen zij niet lager dan 50 cm. beneden N.A.P. worden aangelegd.

De gebouwen moeten overigens uit goede materialen op oordeelkundige wijze worden gebouwd en ten genoeye van den Polder worden onderhouden.

Artikel 12 De in erfpacht uitgegeven gronde moet, tenzij door den Polder ontheffing is verleend, met rasters, hagen of voldoende scheringen alles ten genoeye van den Polder van den overigen dijksgrond worden afgeheind: het in erfpacht uitgegeven gedeelte van den Kruistocht moet door de Stichting worden opgemaakt, onderhouden, gekroosd enz. overeenkomstig de voorschriften van de Keur van den Haarlemmermeerpolder.

De Stichting is, verplicht ten genoeye van den Polder eene grensscheiding te onderhouden. De scheiding tusschen twee aan elkander grenzende in erfpacht uitgegeven perceelen moet door de betrokken erf-pachters gemeenschappelijk onderhouden worden. Mocht een hunner -, onverschillig krachtens welken titel- niet onderhoudsplichtig zijn, dan moet de ander de bedoelde afscheiding alleen onderhouden.

De Stichting moet de door haar toedoen ontstane gaten en ongelijkheden in den grond dichten en effenen.

Artikel 13 Ingeval buitengewone omstandigheden naar het oordeel van den Polder of wel het maken van polderwerken, het afbreken en opruimen van de geplaatste gebouwen

vorderen of medebrengen, zal deze overeenkomst en dit recht van erfpacht, voorzover den betrokken grond betreft, vervallen zijn.

Alle gewone en buitengewone herstellingen aan den Dijk moeten door de Stichting worden toegelaten, terwijl de daartoe benoodigde grond uit die in erfpacht uitgegeven perceelen genomen kan worden.

Artikel 14 Het is verboden het erfpachtsrecht van de bij deze akte in erfpacht uitgegeven onroerende goederen of van een gedeelte daarvan, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van den polder te vervreemden.

Indien het erfpachtsrecht of een gedeelte daarvan met gemelde toestemming wordt overgedragen, zal hiervan bij den polder binnen een maand, tegen betaling van een door den Polder te bepalen bedrag van ten hoogste f 10.- overboeking worden gevraagd moeten worden, bij gebreke waarvan de overdracht als niet geschied zal worden beschouwd. De bepalingen van dit artikel zijn niet van toepassing, indien de vervreemding met toestemming van den Polder plaats heeft aan een andere stichting, waarvan de oprichtingsakte door den Polder is goedgekeurd.

Artikel 15 Bij het eindigen van gemeld recht van erfpacht treedt de Polder in den vollen en vrijen eigendom van het in erfpacht uitgegeven onroerend goed en de zich daarop bevindende opstallen: de erfpachtster is alsdan verplicht dien grond en de opstallen in behoorlijken staat aan den Polder op te leveren.

Ten aanzien van de door de Stichting gestelde gebouwen en getimmerten is de Polder niet tot overname gehouden. Mocht de Polder die gebouwen en getimmerten echter willen behouden, dan is hij verplicht aan de erfpachtster de waarde daarvan te vergoeden. Wil de Polder die gebouwen en getimmerten niet aan zich houden, dan zullen deze door de erfpachtster op hare kosten moeten worden opgeruimd en de grond in behoorlijken staat aan den Polder worden opgeleverd alles binnen een door hem te bepalen tijd.

Artikel 16 Ingeval van nalatigheid in de betaling van den in artikel 2 bedoelden erfpachtscanon, bij niet voldoening aan eenige der bepalingen dezer overeenkomst en ingeval van onbewoonbaarverklaring ingevolge de bepalingen der Woningwet of bouwvalligheid heeft de Polder het recht -na sommatie op een behoorlijken termijn- dit contract vervallen te doen verklaren.

Artikel 17 De Stichting heeft het recht deze overeenkomst te allen tijde te doen eindigen na eene opzegging op eenen termijn van ten minste één jaar.

Artikel 18 Deze overeenkomst is van rechtswege geeindigd, indien de Stichting wordt opgeheven of op andere wijze teniet gaat, tenzij de Stichting hare uit deze overeenkomst voortvloeiende rechten en verplichtingen –met toestemming van den Polder- aan een derde heeft overgedragen.

Artikel 19 Indien te eeniger tijd tusschen den Polder en de Stichting enig geschil mocht ontstaan aangaande het nakomen van de verplichtingen die op partijen rusten of aangaande de naleving van eenige andere bepaling van dit contract, zal dit geschil beslist worden door arbitrage van drie scheidslieden.

Deze scheidslieden zullen door partijen in onderling overleg worden aangewezen.

Mochten partijen omtrent de keuze van de scheidslieden niet kunnen overeenkomen, dan worden de scheidslieden ten verzoeken van de meest gereede partij benoemd door den bevoegden rechter.

De scheidslieden zullen als „goede mannen” naar billijkheid in het hoogst ressort oordeelen en den termijn bepalen, waarbinnen aan hunnen beslissing gevolg moet worden gegeven.

Artikel 20 De kosten van deze overeenkomst, daaronder inzonderheid begrepen die van zegel, registratie en overschrijving komen voor rekening van de Stichting.

Artikel 21 De Stichting verklaart voor de uitvoering dezer overeenkomst woonplaats te kiezen ten Polderhuize te Haarlemmermeer, met dien verstande dat alle gerechtelijke akten aldaar uitgebracht van kracht zijn.

Alle exploitien kunnen worden gesteld ten name van den Dijkgraaf van den Haarlemmermeerpolder.

De Polder is gehouden de van hem uitgaande en ten Polderhuize beteekende exploitien bestemd voor de Stichting ter kennis te brengen van de Stichting.

Artikel 22 Voor de berekening van 's Rijks fiscale rechten op deze overeenkomst schatten de partijen de lasten, die de Stichting over den geheelen duur dezer overeenkomst op zich neemt op een gulden, behoudens de in artikel 2 bedoelden erfpachtscanon.

Aldus in dubbel gedaan te
Haarlemmermeer, den 21 Januari 1936
's Gravenhage, den 21 Januari 1936¹⁴

++

Reconstructiebedrijf - 1934
Opgericht met medewerking van „werkfonds 1934”

Amsterdam C., 7 April 1936
Rijksmarinewerf, tel 53083

Afd. Dir.
Ref. BS/vdE

Aan:
Den Weldedelgestrengen Heer Ir. Wouter Cool
Secretaris van het Koninklijk Instituut van Ingenieurs
Prinsessegracht 23
Den Haag
Onderwerp: stichting „de Cruquius”

Wel Edel Gestreng Heer,

Ingevolge Uw verzoek hebben wij de eer U te berichten dat wij uit de opbrengst van de ketelinstallatie van het voorm. stoomgemaal „de Cruquius”, welke door ons zal worden gesloopt, een bedrag van f 400.- aan Uw Stichting zullen betalen; voorts 20% van de event. netto winst.

Gaarne vernamen wij of U zich hiermede kunt vereenigen, en teekenen,

¹⁴ in aanwezigheid van H.K.H. Prinses Juliana (1909-2004).

Hoogachtend,

Reconstructiebedrijf 1934

++

1937

Vergadering van den Raad van Bestuur van het Koninklijk Instituut van Ingenieurs op
Maandag 15 Maart 1937

7 Mededeeling omtrent de verschillende Fondsen en Stichtingen

Wat de Cruquius Stichting betreft, constateert de President met groote voldoening en erkentelijkheid, dat de Afdeeling voor Werktuig & Scheepsbouw een milde gift van f 5,000.-, die gebruikt kan worden zooals de Cruquius Stichting dit zelf het best oordeelt, heeft geschonken. Hierdoor is men wederom een belangrijke stap nader gebracht tot het eigenlijke doel, het welk men voor oogen houdt, en waaromtrent de leden van den Raad van Bestuur mettertijd nog wel nader zullen worden ingelicht, waarschijnlijk het beste door een persoonlijk bezoek.

Het raadslid Lugt wordt op deze plaats bedankt voor zijn initiatief ter zake.

Voorts heeft Ir. Giljam, die Voorzitter der Cruquius Stichting is, wegens overdrukke werkzaamheden zijn functie moeten neerleggen. Men moet die beslissing respecteeren, vooral waar de heer Giljam een der initiatiefnemers van het Cruquius Museum is en zich daaraan zo met hart en ziel gewijd heeft. Ook uit naam van den Raad van Bestuur zal de heer Giljam een dankbetuiging ontvangen.

++

De Ingenieur no. 33 1937

De Cruquius.

Gelukkig geniet dit antieke stoomgemaal, Instituutspupil, veel belangstelling. Van 1 Juli 1936 t/m. 31 Juli 1937 werden 2.260 bezoekers van internationalen aard geteld, waaronder ongeveer 700 leerlingen van M.T.S., ambachts- en andere scholen.

In het bijzonder wordt gewaardeerd hetgeen de A.N.W.B. ter zake verricht. De Bond nam het initiatief om met een speciale plaquette voor de toeristen de Cruquius te doen uitkomen als belangrijk bouwwerk. Het theehuis verwierf de borden Bonds Aanlegplaats; Kano Station; Bonds Waterkraan; Bonds Bootwachter. Voorts heeft de genoemde vereeniging de Cruquius geplaatst als één der drie bezienswaardigheden op het programma van den Monumententocht in Noord-Holland. Bovendien is onder datum van 10 Juli j.l. in de zoo voortdurend uitnemend verzorgde „*Toeristenkampioen*” een opstel verschenen getiteld: „De Cruquius, een oud stoomgemaal als bezienswaardigheid” geschreven door H. Polak, die daaraan tal van belangwekkende en goedgeslaagde eigen foto's toevoegt.

Voor dit alles is het Cruquius-Bestuur zeer erkentelijk, terwijl het hoopt, dat de Instituutsliden ten aanzien van eigen bezoeken en opwekking aan derden tot bezichtiging vooral niet achter zullen blijven. Het moge herhaald worden, dat, al beperkt zich de technische bezienswaardigheid voorshands in hoofdzaak tot de machinekamer, deze op zichzelf een studie overwaard is, terwijl, vooral nu het vol-zomer is, de landelijke schoonheid zoodanig kan worden genoten door alle groepen van natuurliefhebbers en

sportbeoefenaars, dat herhaalde terugkeer zal volgen en hoogstwaarschijnlijk ook tot extra steunen van den arbeid, die hier door de bescheidenheid der beschikbare middelen slechts langzaam maar gestadig wordt voortgezet.

++

Overgedrukt uit het Weekblad *De Ingenieur* 1937 no. 52 Algemeen gedeelte.

Verslag Cruquius Stichting over het tijdvak van 1 Januari 1936 – 30 April 1937.

Het boekjaar van de Cruquius Stichting loopt van 1 Mei tot 30 April, doch daar de eigen boekhouding van de Stichting medio 1936 van de Instituutsboekhouding volledig is gescheiden, loopt dit verslag over een langere periode.

Begin 1936 werd een aanvang gemaakt met de inrichting van het terrein en de gebouwen, nadat kort te voren nl. 21 Januari 1936 de akte van overname der erfpacht was geregistreerd. De Stichtingsakte was reeds op 24 October notarieel opgemaakt.

Het ketelhuis werd geheel uitgebroken en de oude ketel met toebehooren verkocht aan het Reconstructiebedrijf te Amsterdam voor een bedrag van f 500.-. Het ligt in het voornemen dit ketelhuis om te vormen tot museum, betrekking hebbend op oude stoommachines en werktuigen voor het droogmaken en drooghouden van polders. Voor die verandering enz. werden reeds geschenken ontvangen, namelijk van de N.V. Steenfabrieken Terwindt & Arntz te Nijmegen de straatsteenen voor den vloer van het ketelhuis, terwijl de Fa. Pieter Schoen en Zoon te Zaandam verpartikelen heeft toegezegd.

De machinekamer werd intact gelaten en ter bezichtiging voor het publiek opgesteld.

De inrichting van het Theehuis en het terrein er omheen vorderde meer tijd dan werd verwacht, dientengevolge konden deze gedeelten pas 1 Augustus voor het publiek worden opgesteld.

Met het oog op zijn ligging is de Cruquius wat het bezoek betreft op het zomerseizoen aangewezen, zoodat de inkomsten van de Theeschenkerij in dit boekjaar nog geen volledig beeld verstrekken. Toch is het vreemdelingenverkeer niet onbevredigend te noemen, daar het machinegebouw werd bezichtigd door 1156 personen, waaronder 6 Haagsche schoolklassen met 300, 1 H.B.S. klas uit Leiden met 37 en 1 Lagere schoolklas uit Haarlem met 24 leerlingen.

Advertenties in plaatselijke bladen en in die van omliggende gemeenten gaven bekendheid aan de Stichting, terwijl de A.N.W.B. een beschrijving van de machinekamer opnam in zijn orgaan en tevens de Cruquius aanduidde als één van de drie en dertig bezienswaardigheden van zijn Monumententocht door Nederland.

Tot exploitant van het Theehuis werd benoemd de heer D. Korzaan, die in Juli 1936 de woning betrok. Aan hem en zijn gezin werd opgedragen de exploitatie van de theeschenkerij, het rondleiden van bezoekers en het verklaren der machinerieën. Zulks werd met ijver en opgewektheid verricht.

In 1936 werd aan de Ringvaart nabij het Theehuis een 40 m. lange steiger gemaakt voor het aanleggen van motor-, roei- en zeilbooten van bezoekers en een afzonderlijke steiger voor kano's met inrichting om deze op de wal te halen. Zij kunnen dan aan de polderzijde in de tochten van de Haarlemmermeer worden gebracht, alwaar ook vischgelegenheid bestaat. Door de A.N.W.B. werden bordjes aangebracht met „Bondsteiger”, „Kanostation”, en „Kanobergplaats”.

Het kapitaal der Stichting bedroeg op 1 Januari 1936 in totaal f 4,352.08 voornamelijk bijeengebracht op de vergadering van het Instituut in Juni 1933 te Hoofddorp en door giften ineens van enkele personen en van diverse instellingen. Ook in 1936 steunde

het Instituut met een bijdrage van f 1,000.-. De Afdeling voor Werktuig- en Scheepsbouw deed in begin 1937 een schenking in den vorm van effecten tot een bedrag van f 5,000.- koerswaarde, waarvan de rente allereerst dient tot het instandhouden der Stichting en tot de inrichting van het Museum. De kapitaalrekening werd verminderd met het nadeelig koersverschil op de effecten en het nadeelig saldo der Winst- en Verliesrekening tot een totaalbedrag van f 3,483.99 zoodat het kapitaal per 30 April 1937 bedroeg f 5,868.09.

Het nadeelig saldo is vooral veroorzaakt door de inrichting van het Theehuis en van het aanstaand Museum, benevens door de aanschaffing van den Inventaris, een en ander tot een totaal van f 3,860.72, welke som geheel is afgeschreven.

De post diversen omvat de kleine uitgaven van den exploitant zooals porti, papier, kasboek, enz. verder drukwerk, reclame, consumptie bij opening en de versiering van het Gebouw ter gelegenheid van het Prinselijk Huwelijk.

Onderhoud Museum en Theehuis omvat de belastingen, waterleiding, electriciteit, brandstoffen, schoonhouden.

Het bedrag van f 103.55 Exploitatie Theehuis is het verlies geleden op de theeschenkerij.

Tegenover de verliezen staan de interest van de schenking van de Afdeling voor Werktuig- en Scheepsbouw tot een bedrag van f 101.12 en de post bijdragen met f 1,265.-, waaronder reeds de genoemde som van f 1,000.- van het Instituut. De vaste bijdragen van dezen post belopen f 45.- waaronder een zeer belangrijke van H.K.H. Prinses Juliana.

Aangezien beteekende uitgaven voor onderhoud en/ of exploitatie in de naaste toekomst niet te verwachten zijn en ondersteld mag worden, dat de exploitatie van het Theehuis over een volgende periode zonder of met gering verlies afgesloten zal kunnen worden, is de hoop gerechtvaardigd, dat de rekening 1937/38 een gunstiger beeld zal opleveren dan die over 1936/37.

Tenslotte zij nog vermeld, dat de kosten die noodzakelijk zullen blijken om het voormalige ketelhuis in zulk een toestand te brengen dat het voor museum geschikt wordt hoofdzakelijk zullen zijn te bestrijden uit de schenking der Afdeling voor Werktuig- en Scheepsbouw, die voorloopig bij het kapitaal der Stichting is gevoegd.

Dit verslag mag niet worden besloten zonder een woord van dank in de eerste plaats aan Dijkgraaf en Heemraden van den Haarlemmermeerpolder, die in allerlei vorm het streven der Stichting hebben gesteund; vervolgens aan de heer Ir. F.A. Begemann, die zich vanaf de oprichting met het toezicht op de werkzaamheden en het beheer welwillend heeft belast, de heeren Ir. J.G. Bijl, ingenieur en J.H. Boogaard, opzichter van den Haarlemmermeerpolder, die de Stichting met hunne technische adviezen onverpoosd collegiaal ter zijde stonden en de Directie van den Provinciaalen Waterstaat van Noordholland, inzonderheid de heer Ir. C. Krijn, die krachtig hebben medegeholpen, waar zulks mogelijk was.

December 1937

De Algemeen Secretaris v./h.
Koninklijk Instituut van Ingenieurs

Balans van de Stichting „De Cruquius” per 30 April 1937			
Kon. Instituut van Ingenieurs	f 1,151.72	Kapitaal	f
5,868.09			
Effecten	f 4,744.48	Crediteuren	f
298.49			
Voorraad goederen Theehuis	f 273.90	Reserve onderhoud water en	
D. Korzaan (beheerder Theehuis)	f 11.48	bermen	f 15.-

	f 6,181.58		f
6,181.58			
Winst- Verliesrekening 1 Januari 1936 – 30 April 1937			
Exploitatie Theehuis	f 103.55	Intrest	f
101.12			
Onderhoud Museum en Theehuis	f 539.60	Bijdragen	f 1,265.-
Diversen	f 138.24	Nadeelig Saldo	f
3,275.99			
Afschrijving inrichting museum en Theehuis	f 2,909.12		
Afschrijving inventaris	f 951.60		
	f 4,642.11		f
4,642.11			
Kapitaalrekening			
Nadeelig koersverschil effecten	f 208.-	Saldo 1 Januari 1936	f
4,352.08			
Nadeelig saldo 1 Januari 1936 – 30 April 1937	f 3,275.99	Schenking door de Afd. voor Werktuig- en Scheepsbouw ¹⁵	f 5,000.-
Saldo 30 April 1937	f 5,868.09		
	f 9,352.08		f
9,352.08			

's Gravenhage, 27 November

1937

Koningskade 13

Aan:

Het Bestuur van de Stichting „de Cruquius” te 's Gravenhage

Mijne Heeren,

Hiermeede hebben wij de eer U te berichten, dat wij de boekhouding van de Stichting „de Cruquius” over de periode 1 Januari 1936 tot 30 April 1937 hebben gecontroleerd aan de hand van de bescheiden en de ons verstrekte inlichtingen. De balans per 30 April 1937 en de winst- en verliesrekening over de hierboven genoemde periode, sluitende met een nadeelig saldo van f 3,275.99, hebben wij nagezien en in overeenstemming met de boeken en bescheiden bevonden. Wij voegen deze stukken als bijlage aan dit rapport toe. Op deze bijlage treft U verder een overzicht van het verloop der kapitaalrekening aan.

Hoogachtend,
Accountantskantoor Moret en De Jong

w.g. Joh. Moret

++

¹⁵ schenking is vrijgesteld van schenkingsrecht bij beschikking van de Minister van Financien dd. 15 October 1937 no. 57.

Wedstrijd in versierde en verlichte voer- en vaartuigen in het Spaarne¹⁶

De beheerder van het museum en theehuis Stichting Cruquius nabij Heemstede had ter gelegenheid van de verjaardag van Prins Bernhard een wedstrijd van versierde en verlichte voer- en vaartuigen georganiseerd.

Verschillende inschrijvers waren echter niet opgekomen, wat natuurlijk een tegenvaller was, zodat slechts één fraai versierde roeiboot en eenige aardig versierde cano's voor de jury verschenen.

Maar de publieke belangstelling was des te groter. Vooral vanuit Heemstede waren talrijke nieuwsgierigen naar de Ringvaart gekomen om van het „feërieke schouwspel” te genieten. Maar de goede stemming bleef er in, dank zij de populaire muziek, die door middel van een radio-installatie werd uitgezonden en enkele attracties als de demonstratie gecostumeerd zwemmen.

De door Kon. Begeer geschonken bronzen herinneringsmedaille met beeltenis van H.K.H. Prinses Juliana en Z.K.H. Prins Bernhard, werd toegekend aan de bemanning van de roeiboot, de heren Joh. Goossens, T. Molkenboer en J. Juffermans, de 2^e prijs, een paar peddels, aan G. Haak en de 3^e prijs, 3 visstoeltjes aan den heer Peeperkoorn.

Na afloop der prijs-uitreiking bleven velen nog even nafarien in het theehuis, waardoor bereikt is dat het gezellige zitje daar aan het einde van het Spaarne met zijn schitterend uitzicht over water en weide meer bekend is geworden.

++

1938

Bijlage tot het Algemeen Verslag van het Koninklijk Instituut van Ingenieurs 1937.

Verslag Cruquius-Stichting 1 Mei 1937 – 30 April 1938

Zoals in het vorige Verslag werd vermeld, zou het boekjaar loopen van 1 Mei tot 30 April, doch het Dagelijksch Bestuur, dat begin 1938 in functie is getreden, heeft besloten het verslagjaar te doen samenvallen met het kalenderjaar, zoodat de volgende verslagsperiode betreft het tijdvak van 1 Mei – 31 December 1938.

Het hierboven aangeduide Dagelijksch Bestuur, dat op 15 December 1937 door den Raad van Bestuur van het Koninklijk Instituut van Ingenieurs daartoe werd aangezocht, heeft de volgende samenstelling (zie ook *De Ingenieur* 1938 no. 13):

Ir. F. Muller, voorzitter

Ir. F.A. Begemann, secretaris

Prof. ir. J. Muysken, penningmeester

Ir. J.B. Giljam } commissarissen

Ir. J.G. Bijl }

Het nam sedert het beheer van de Stichting van het Algemeen Bestuur over, behoudens verantwoordelijkheid van het Algemeen Bestuur der Stichting en uiteindelijk aan den Raad van Bestuur van het Instituut volgens de bepalingen der Stichtingsacte. Voor de uitbreiding van het Algemeen der Stichting werden bereids eenige personen aangezocht zitting te nemen. Ook zijn ontworpen een Huishoudelijk Reglement en een nieuwe overeenkomst met den beheerder van het Theehuis.

Voor de inrichting van het Museum van de Stichting werd een begrooting opgesteld, doch de beschikbare middelen bleken voor verwezenlijking der plannen niet

¹⁶ *De Eerste Nijverheidsche Courant* van 1 Juli 1937.

toereikend, zodat versterking gezocht zal moeten worden door giften of contributies van te werven leden. De eenige veranderingen van beteekenis in het bezit der Stichting zijn het verbreden van de oprit van het parkeerterrein, welke ongunstig ten opzichte van den openbaren weg lag, en de plantsoenaanleg met het wandelpad langs de Spaarnetocht. De A.N.W.B. plaatste bij de brug over de Ringvaart, in de weg Heemstede – Hoofddorp, een bord met pijl om de langstreckenden op de Cruquius opmerkzaam te maken een geste, welke zeer gewaardeerd wordt.

Het aantal bezoekers bedroeg 2171 en is ten opzichte van dat in het vorig jaar (1156) niet onbevredigend te noemen, ofschoon deze vergelijking niet geheel zuiver is, daar de opening het vorig jaar eerst op 1 Augustus plaats vond. Van de bezoekers waren 589 leerlingen van de volgende scholen: M.T.S., Gymnasium, H.B.S., Ambachtschool en Lagere School. In verband met de Jamboree te Vogelenzang, waren er ook eenige buitenlandsche bezoekers o.a. uit Indiana en Californië (U.S.A.).

Het kapitaal der Stichting is, vergeleken bij het vorig jaar, gestegen van f 5,868.09 tot 6.577.06, ten gevolge van het voordeelig koersverschil op de effecten ad f 299.- en het voordeelig saldo van f 409.97. Dit laatste vindt zijn oorzaak in de omstandigheden, dat niet aan de inrichting van het Museum is begonnen en slechts voor het meest noodzakelijke onderhoud van het gebouw gelden werden besteed.

De post Diversen omvat de gebruikelijke uitgaven zooals porti, reiskosten, drukwerk, reclames, geschenken enz.

Onderhoud Museum en Theehuis omvat de belastingen (voor Straatbelasting werd vrijstelling verkregen), waterleiding, electriciteit, brandstoffen, schoonhouden machine, enz.

Tegenover deze verliezen staan de winst op het Theehuis ad f 31.62, welke ten goede komt aan den exploitant, de bijdragen tot een bedrag van f 1,042.50 en de rente van de Effecten ad f 145.18. Zooals in het vorige verslag reeds werd verwacht, is dit jaar de exploitatie van het Theehuis gunstiger, zoodat tegenover het verlies van het vorig jaar nu een bescheiden winst staat. De post Bijdragen bestaat uit de vaste jaarlijksche contributie en twee giften ieder groot f 500.- van het Koninklijk Instituut van Ingenieurs. Verwacht mag worden dat, in verband met de voorgenomen werving van leden, het totaal der bijdragen in een volgend jaar hooger zal zijn.

Ten slotte moge nog de wensch worden uitgesproken, dat het nieuwe Bestuur er in zal slagen de richtlijnen van zijn voorganger te volgen en de Stichting tot verderen blijvenden bloei te brengen.

's Gravenhage, 1 Mei 1938

Namens het voorloopig Algemeen Bestuur:

C.E.W. van Panhuijs, *penningmeester*

Balans van de Stichting „de Cruquius” per 30 April 1938

Kon. Instituut van Ingenieurs	f 1,147.17	Kapitaal	f 6,577.06
Effecten	f 5,043.22	Crediteuren	f 41.43
Voorraad goederen Theehuis	f 270.07	Reserve onderhoud	
D. Korzaan (beheerder Theehuis)	f 188.03	water en bermen	f 30.-
	f 6,648.49		f 6,648.49

Winst- en Verliesrekening van 1 Mei 1937 – 30 April 1938

Onderhoud Museum en Theehuis	f 621.86	voordeelig saldo	
Diversen	f 107.27	exploitatie Theehuis	f 32.61
Afschrijving Inventaris	f 48.58	af: winstaandeel	

Voordeelig saldo	f 409.97	beheerder	f 32.61
		Bijdragen	f 1,042.50
		Intrest	f 145.18
	f 1,187.68		f 1,187.68
Kapitaalrekening			
saldo 30 April 1938	f 6,577.06	Saldo 1 Mei 1937	f 5,868.09
		voordeelig koersver-	
		schil effecten	f 299.-
		voordeelig saldo	
		1937/38	f 409.97
	f 6,577.06		f 6,577.06

's Gravenhage, 28 Juni 1938.

Aan:

Het Bestuur van de Stichting „de Cruquius” 's Gravenhage

Mijne Heeren,

Hiermede hebben wij de eer U te berichten, dat wij de boekhouding van de Stichting „de Cruquius” over het boekjaar 1 Mei 1937 tot 30 April 1938 hebben gecontroleerd aan de hand van de bescheiden en de ons verstrekte inlichtingen. De balans per 30 April 1938 en de bijbehorende winst- en verliesrekening, deze laatste sluitende met een voordeelig saldo van f 409.97, hebben wij nagezien en in overeenstemming met de boeken en bescheiden bevonden. Wij voegen deze stukken als bijlagen aan dit rapport toe. Op deze bijlage treft U verder een overzicht van het verloop van de kapitaalrekening aan.

Hoogachtend,
Accountantskantoor Moret & De Jong

w.g. Joh. J. Moret

++

Koninklijk Instituut van Ingenieurs

No. 1209

's Gravenhage, 23 Junij 1938
Prinsessegracht 23

Den Heeren Leden van den Raad van Bestuur
van het Koninklijk Instituut van Ingenieurs

Mijne Heeren,

Hiermede heb ik de eer U te doen toekomen het Concept Huishoudelijk Reglement van de Stichting de Cruquius met beleefd verzoek Uw eventueele desbetreffende op- of aanmerkingen vóór 5 Juli a.s. te willen inzenden.

Inmiddels teeken ik,

Hoogachtend,
De Algemeen Secretaris,

Wouter Cool

Stichting de Cruquius
Huishoudelijk Reglement

Leden der Stichting

Art. 1

Er zijn: 1) Ere leden, 2) Leden, 3) Leden – begunstigers

Art. 2

Ere leden zijn zij, die daartoe door het Algemeen Bestuur worden genoemd.

Leden zijn zij, die aan de Stichting een jaarlijksche bijdrage betalen (van tenminste f 2.50 – f 10.-).

Leden begunstigers zijn, zij die aan de Stichting een jaarlijksche bijdrage betalen (van tenminste f 10.- of een gift ineens van minstens f 200.- storten).

Zij worden lid door aangifte bij den Secretaris van het Dagelijksch Bestuur.

Het lidmaatschap eindigt door schriftelijke kennisgeving aan den Secretaris van het Dagelijksch Bestuur, minstens één maand voor het eind van het loopende verenigingsjaar.

Art. 3

De leden ontvangen de publicaties der Stichting en het jaarverslag.. Zij hebben het recht de „geschiedkundige” vergaderingen der Stichting bij te wonen.

Bestuur

Art. 4

De leden van het Algemeen Bestuur hebben zitting voor den tijd van zes jaren. Zij zijn terstond herkiesbaar. Ten allen tijde kunnen zij op eigen verzoek aftreden.

In zijn vergadering maakt het Algemeen Bestuur zoonoodig een voordracht op voor het aanwijzen van nieuwe leden door den Raad van Bestuur van het Koninklijk Instituut van Ingenieurs ingevolge art. 4 der Stichtings-acte.

Art. 5

De leden van het Dagelijksch Bestuur hebben zitting voor den tijd van vijf jaren en zijn terstond herkiesbaar. Voor de eerste maal treden zij af naar een door loting op te maken rooster. Ten allen tijde kunnen zij op eigen verzoek aftreden. De Raad van Bestuur van het Koninklijk Instituut van Ingenieurs kan te allen tijde een lid van het Dagelijksch Bestuur van zijn functie ontheffen.

Art. 6

Na het ontstaan van een vacature in het Dagelijksch Bestuur kan dit zichzelf met een tijdelijk lid aanvullen totdat het Algemeen Bestuur in de gelegenheid is in de vacature te voorzien.

Art. 7

De Secretaris van het Dagelijksch Bestuur maakt jaarlijks vóór 1 April een jaarverslag op, waarin de lotgevallen der Stichting worden beschreven.

Art. 8

De penningmeester maakt jaarlijks vóór 1 April een financieel verslag op over het afgelopen kalenderjaar.

Art. 9

Een der leden van het Dagelijksch Bestuur kan worden aangewezen als plaatselijk gedelegeerde. Dit lid verzorgt in overleg met den Voorzitter in het bijzonder de aangelegenheden der Stichting, welke ter plaatse moeten worden geregeld.

Vergaderingen

Art. 10

Het Algemeen Bestuur vergadert als regel éénmaal per jaar. Afwisselend worden deze vergaderingen te Den Haag en nabij het Gemaal gehouden.

In deze vergadering worden behandeld:

- Het jaarverslag van den Secretaris
- De rekening en verantwoording van den Penningmeester; Hij biedt dit uiterlijk op genoemden datum het Algemeen Bestuur ter goedkeuring aan, ter verkrijging van décharge van het gevoerd beheer.

Het Algemeen Bestuur zorgt dat dit verslag uiterlijk den 1sten Juli van ieder jaar ter goedkeuring wordt aangeboden aan den Raad van Bestuur van het Koninklijk Instituut van Ingenieurs overeenkomstig artikel 10 der Stichtingsacte.

- De verkiezing van één of meer leden van het Dagelijksch Bestuur
- Het opmaken van een voordracht voor de aanvulling van het Algemeen Bestuur
- Hetgeen verder in het belang der Stichting kan zijn

Art. 11

De oproeping tot de vergadering van het Algemeen Bestuur geschiedt schriftelijk met bijvoeging der agenda, tenminste twee weken van te voren.

Art. 12

De vergadering van het Algemeen Bestuur wordt voorgezeten door den Ere Voorzitter der Stichting.

Is deze verhinderd de vergadering bij te wonen, dan is de Voorzitter van het Dagelijksch Bestuur de Voorzitter van deze vergadering. De notulen worden bijgehouden door of vanwege den Secretaris van het Dagelijksch Bestuur.

Art. 13

Besluiten in de vergadering van het Algemeen Bestuur worden, behoudens het bepaalde in art. 12 der Stichtings-acte, genomen bij meerderheid van stemmen.

Art. 14

Aan de vergaderingen van het Algemeen Bestuur kan worden verbonden een vergadering, waarin een inleiding wordt gehouden over een onderwerp, dat de geschiedenis der techniek betreft. Tot een zoodanige „geschiedkundige” vergadering worden ook de leden der Stichting schriftelijk opgeroepen. Een geschiedkundige vergadering kan door het Dagelijksch Bestuur bovendien op andere tijdstippen worden belegd.

Art. 15

De regeling van de vergaderingen van het Dagelijksch Bestuur wordt aan onderling overleg overgelaten.

Art. 16

Het Stichtingsjaar loopt van 1 Januari tot 31 December.

Geldmiddelen

Art. 17

Het beleggen der gelden van de Stichting en het te gelde maken van de Stichting toebehoorende effecten geschiedt slechts na besluit in een vergadering van het Dagelijksch Bestuur. De Penningmeester is bevoegd uitgaven tot een bedrag van f 100.- zelfstandig te doen. De uitgaven die de f 100.- overtreffen behoeven de handteekening van den Voorzitter en den Penningmeester.

Museum

Art. 18

Het gemaal „de Cruquius” wordt als museum van de geschiedenis der Techniek ingericht. Het toezicht in het museum en de exploitatie der daaraan verbonden theeschenkerij worden door het Dagelijksch Bestuur opgedragen aan een Beheerder. De taak en de rechten van den Beheerder worden door het Dagelijksch Bestuur bij afzonderlijke instructie geregeld.

Art. 19

In alle gevallen, waarin dit reglement niet voorziet, beslist het Dagelijksch Bestuur.

's Gravenhage, 14 Februari 1938

++

Overzicht van de verrichte werkzaamheden ten behoeve van het in exploitatie nemen van de Cruquius als museum (250.1)

Vergadering van den Raad van Bestuur van het Koninklijk Instituut van Ingenieurs op Maandag 19 December 1938

9 Mededeeling betreffende de Fondsen en Stichtingen

a Cruquius Stichting

Overeenkomstig een desbetreffende voordacht van het Dagelijksch Bestuur dezer Stichting, worden tot Leden van het Algemeen Bestuur benoemd de Heeren:

De Dijkgraaf van Rijnland (mr. P.A. Pijnacker Hordijk)

Dr. Ir. G.L.F. Philips

Ir. V.J.P. de Bloq van Kuffeler (Oud Dir. Gen. Zuiderzeewerken)

Ir. J.E.F. de Kok (Dir. Gen. B.P.M.)

Ir. M.H. Damme (Dir. Werkspoor)

Ir. Ch. Stork (Hengelo)

Prof. ir. D. Dresden
 M.C. Koning (Voorzitter van Raad van Bestuur Kon. Pakketvaart Mij.)
 De Dijkgraaf van den Haarlemmermeerpolder (J.C. Reinders Folmer)
 De Burgemeester van de gemeente Haarlemmermeer (mr. A. Slob)
 De Hoofdingenieur-Directeur van den Rijkswaterstaat in Noord-Holland (ir. G. Redeker)
 De Hoofdingenieur-Directeur van den Prov. Waterstaat in Noord-Holland (ir. C. Thomése)
 Mr. P.G. van Tienhoven
 Jhr. H. Teding van Berkhout
 Ir. S. Smeding
 Ir. J.H. Telders
 J. van Oldenborgh, (Dir. Waterleiding en Electriciteitsbedrijven in Noord-Holland)
 Jhr. C.J.A. Reigersman
 Prof. ir. J.C. Dijkhoorn
 Ir. W.H. van Leeuwen
 Prof. ir. M.F. Visser (Landbouwhogeschool Wageningen)
 Dr. Ir. J.A. Ringers
 Prof. Ir. J.W. Thierry
 Dipl. Ing. G.J. Lugt
 Prof. L.A. van Royen
 Th. W. Theunissen
 Hr. Smit van Gelder
 Ir. Z.Y. van der Meer
 N. van Zalinge
 Prof. dr. ir. F.K.Th. van Iterson
 Dr. ir. W.J. Muller

1939

Balans van de Stichting „de Cruquius” per 31 December 1938

Postcheque – Girodienst	f 562.74	kapitaal	f 5,630.13
Effecten	f 4,645.71	crediteuren	f 360.26
Voorraad goederen Theehuis	f 329.26		
D. Korzaan (beheerder)	f 202.78		
Debiteuren	f 250.-		
	f 5,990.39		f 5,990.39

Winst- en Verliesrekening 1 Mei 1938 – 31 December 1938

Onderhoud Theehuis	f 255.57	bijdragen	f 697.50
Exploitatie Museum	f 1,451.83	entréegelden	f 33.25
Exploitatie Theehuis	f 60.72	interest	f 89.49
Diversen	f 101.82	nadeelig saldo	f 1,049.70
	f 1,869.64		f 1,869.94

Kapitaalrekening

nadeelig saldo	f 1,049.70	saldo 1 Mei 1938	f 6,577.06
saldo 31 December 1938	f 5,630.13	voordeelig koersverschil effecten	f 72.77
		overboeking: reserve	
		onderhoud water en	
		bermen	f 30.-

f 6,679.83

f 6,679.83

Accountantskantoor Moret & De Jong

w.g. Joh. J. Moret

's Gravenhage, 23 Maart 1939

++

Ir. F.A. Begemann
Stichting Cruquius

Wassenaar, 27 November 1939
Bloemcamplaan 58
Telefoon 717572

Aan:

Den Raad van Bestuur van het Koninklijk Instituut van Ingenieurs
Prinsessegracht 23
's Gravenhage

Mijne Heeren,

Het Dagelijksch Bestuur van de Stichting „de Cruquius” heeft de eer het volgende onder Uw aandacht te brengen. Toen dit bestuur op 30 December 1937 zijn taak uit handen van den President van het K.I.v.I. aanvaardde, bleek al spoedig dat een der eerste zorgen zou zijn het herstel van de gebouwen van het gemaal. Deze gebouwen waren bij de overdracht aan het Instituut in October 1934 in matigen staat van onderhoud, terwijl er drie jaar lang alleen het allernoodigste onderhoud werd uitgevoerd, in verband met de geringe kasmiddelen. In 1938 werd, doordat de geldmiddelen versterking hadden ondergaan, begonnen met grootere reparaties, het allernoodigste n.l. het herstel van eenige doorgeteerde kapspanten van het ketelhuis en eenige voorzieningen aan het dak, waarvan de kosten rond f 1400.- bedroegen. In 1939 bleek het noodig tot een grondig herstel van het metselwerk over te gaan, wilden wij niet het gevaar loopen dat bij vorst belangrijke deelen van de gebouwen zware schade zouden oploopen. Er werd hiervoor een bestek opgemaakt en het werk werd begroot op f 8000.-. Er werd vergunning verkregen het werk uit te voeren in werkverschaffing, waardoor 90% van het verwerkte loon als subsidie uit het Werkfonds zou worden betaald. De inschrijving leverde als allerlaagste bedrag f 8880.-, terwijl tijdens de uitvoering van het werk bleek dat er grootere hoeveelheden metselwerk moesten worden vernieuwd, hetgeen aan meerder werk f 3025.- vorderde. Inclusief het loon van een opzichter vorderde het werk rond f 12000.-.

Niet alleen was het meerdere werk een tegenslag, maar waar bij de begroting, dus ook bij het schatten der subsidie, was gerekend op een loonbedrag van ca. f 5000.-, bleek bij de uitvoering dat totaal slechts rond f 3700.- werd verloond, hetgeen de subsidie natuurlijk evenredig lager maakte. Voor een groot deel werd dit veroorzaakt doordat gerekend was de afkomende steen te kunnen afbikken en opnieuw te gebruiken, hetgeen wegens de harde specie niet mogelijk bleek, zoodat nieuwe steen moest worden verwerkt.

Het Dagelijksch Bestuur heeft nog overwogen het werk stop te zetten, doch dit bleek dusdanige groote bezwaren te hebben, dat besloten werd het werk, waarvan de kosten circa

f 4000.- uitgingen boven het bezit der Stichting, voorlopig uit privé middelen te financieren, in de verwachting dat door bijdragen de noodige gelden zouden kunnen worden verkregen. Er zijn eenige giften in het uitzicht gesteld, o.a. een bijdrage van f

1000.- van particuliere zijde, tegemoetkomingen van den Haarlemmermeerpolder en andere officieele instanties, terwijl de afdeeling voor Werktuig- en Scheepsbouw van het K.I.v.I. in haar vergadering van 24 November j.l. besloten heeft een extra bijdrage van f 500.- aan de Stichting te geven.

Het Dagelijksch Bestuur heeft gemeend ook een beroep te mogen doen op de moederinstelling en heeft het de eer den Raad van Bestuur te verzoeken een extra bijdrage voor de Stichting van f 1000.-, ten laste van de begrooting 1940, van het Instituut, te willen brengen.

Namens het Dagelijksch Bestuur der Stichting „de Cruquius”,

F.A. Begemann, secretaris

++

Vergadering van den Raad van Bestuur van het Koninklijk Instituut van Ingenieurs op
Donderdag 7 December 1939

6 Mededeelingen betreffende de Stichting „De Cruquius”

Deze instelling wordt door den President afgeteekend als het zorgenkind van het Instituut. Ondanks de welwillende bedoelingen van alle betrokkenen om het een goed levensonderhoud en dito opvoeding te geven, vordert zulks veel meer uitgaven, dan verwacht werd, zonder dat het vaststaat, dat men het beoogde doel zal bereiken.

Thans ligt ter tafel, het:

A Jaarverslag 1 Mei – 31 December 1938 (opgenomen in *De Ingenieur* 1939 no. 45 blz. A 431)

B het verzoek van het Cruquiusbestuur om goedkeuring van de rekening en verantwoording 1 Mei – 31 December 1938

C Schrijven van het Dagelijksch Bestuur der Stichting met verzoek aan het K.I.v.I. om een bijdrage van f 1000.- te willen beschikbaar stellen.

D Bericht, dat de Commissaris der Koningin in Noord Holland, mr. dr. A. Baron Roëll, op verzoek van het Algemeen Bestuur der Stichting, uitgenoodigd is het Erelidmaatschap der Stichting te willen aanvaarden en dat de heeren ir. E. Middelberg, D.C. Endert jr., J.L. Tadema, en ir. S. van West een benoeming tot lid van het Algemeen Bestuur der Stichting aangenomen hebben.

Van de punten a en d wordt met belangstelling kennis genomen; de onder b gevraagde goedkeuring wordt verleend; het onder c aangeduide verzoek, om een bijdrage van f 1000.- vereischt ernstige bespreking.

De oudste Vice President licht toe, dat de Cruquiuszaak den geheelen Raad regardeert, omdat het Dagelijksch Bestuur der Cruquius-Stichting aan den Raad van Bestuur van het K.I.v.I. verantwoording moet doen, terwijl de Raad van Bestuur bovendien de leden van het Algemeen Bestuur der Stichting benoemt. Prof. Van Royen meent derhalve, dat nog wel een lange lijdensweg afgelegd zal moeten worden, vóór men feitelijk aan zijn eereverplichtingen tegenover de uitgenoodigde leden van het Algemeen Bestuur zal hebben voldaan.

Voorts acht spreker van groote urgentie, dat de plaats van het overledene lid van het Dagelijksch Bestuur, ir. J.G. Bijl (ingenieur van den Haarlemmermeerpolder) weder in dat college wordt ingenomen door een civiel ingenieur, aangezien deze faculteit in het Dagelijksch Bestuur van de Cruquius ontbreekt en aan Spreker het inrichten van een Poldermuseum voor oogen staat.

Men dient een duidelijk plan op te maken omtrent hetgeen men wil doen, behalve het onderhoud der bestaande machine, en ook hoe men het dagelijksch toezicht wil ordenen. Eerst aan de hand van een concreet desbetreffend voorstel zal de Raad van Bestuur kunnen beslissen omtrent eventuele beschikbaarstelling der gevraagde f 1000.-

Hiermede wordt juist andersom gehandeld dan het Cruquius-Bestuur heeft gevraagd, dat in de eerste plaats beschikking over dit geld wilde hebben.

Op het verzoek om zijn denkbeelden omtrent voor de Cruquius stichting bestaande mogelijkheden nader uiteen te willen zetten, zegt prof. Van Royen nog ongeveer het volgende.

In ons land en vooral in de tegenwoordige omstandigheid, is de oprichting van een museum van eenigen omvang een zaak, die persé veel geld kost.

De Begroting van het Departement van Onderwijs, Kunsten en Wetenschappen spreekt met haar opgave van subsidies aan musea, die elk ontwikkeld Nederlander uit volle overtuiging als onontbeerlijk en van groot algemeen belang zal erkennen, een duidelijke taal.

De kleinere musea, zooals het Museum van den Arbeid en het Veiligheidsmuseum, streven bij hun doelstelling de ontwikkeling van het publiek na, teneinde industrie eenerzijds en industriële werker en industrieproducten-verbruik anderzijds nader tot elkaar te brengen. Zij zijn als het ware scholen, ter opleiding van werker en verbruiker. Hoewel dus van direct practisch belang, hebben ook deze musea met groote financiële moeilijkheden te kampen.

Het lot der musea in het algemeen behoeft geenszins ervan af te houden tot de stichting van een nieuw, als de „Cruquius” over te gaan, mits men de mogelijkheid voorziet een genoegzaam uitgebreide kring van belangstellenden te vinden, die de financiën veilig zal willen stellen.

Van den aanvang af heb ik een zwaar hoofd erin gehad door subsidies, contributies van leden en entrées van bezoekers een voldoende inkomen te verkrijgen om het gemaal „Cruquius” met zijn gebouwen te onderhouden, de voor museum ongeschikte ruimte daarvoor te verbouwen en nieuwe ruimten erbij te voegen en aldus binnen afzienbaren tijd de mogelijkheid te scheppen een verzameling belangwekkende technische voorwerpen van historisch belang onder te brengen, bedoeld als een overzicht van de geleidelijke ontwikkeling der techniek.

Op het oogenblik zijn reeds groote uitgaven voor herstellingen gedaan en weten we, dat er nog andere volgen zullen voor herstelling van den verganen vloer en voor noodzakelijken aanbouw en verbouwingen, als men museumruimten wil inrichten. Na die kostbare werkzaamheden kan men beginnen met de vulling der verkregen ruimten, wat ook belangrijke bedragen zal vereischen.

Wil men werkelijk een overzicht geven van de geleidelijke ontwikkeling der techniek, dan is de bestaande ruimte daarvoor vele malen te klein, zal zoodanig museum zéér ruime geldmiddelen vereischen en behoort het in de hoofdstad te zijn, om voldoende publiek te kunnen trekken.

Op grond van het bovenstaande meen ik, dat we het fraaie verkregen bezit op andere wijze ten bate van het algemeen moeten exploiteren.

In onze lage landen dankt een groot deel der bevolking zijn bestaan aan de vruchtbare polders, maar slechts een zeer klein deel weet er iets meer van af, dan dat ze nauw verbonden zijn aan onze Hollandsche windmolens.

Het verspreiden van meer kennis op dit gebied in breede lagen der bevolking verwacht ik, dat met vreugde begroet zal worden. Het middel daartoe hebben we in de „Cruquius”.

Dit gemaal trekt door zijn historische beteekenis, zijn gigantische afmetingen en duidelijke werkwijze. Ieder, die op die plek komt, zal er gaarne een bezoek brengen. De standplaats zelve is de beste illustratie van een polderconstructie, het overzicht, dat men boven op het gemaal van de omgeving heeft, loont alleen reeds de moeite van een bezoek.

Het museum denk ik mij als opstellingsplaats van allerlei werkende modellen, die het begrip polder kunnen toelichten. Een gesloten polder op tafelhoogte met windmolens, moderne bemaling, ringvaart enz. –alles in werking- behoort daaronder. Kennis van onze Zuiderzeepolders, kennis van grondsoorten, producten enz. kan daar opgedaan worden. De beschikbare ruimte acht ik voor dit doel voldoende, zoodat men aan kostbaren verbouw en uitbouw ontkomt.

Door een eenheid in doel na te streven, verhoogt men de kans op succes.

Er is nog een andere omstandigheid, die in dezelfde richting zal werken.

De „Cruquius” is aan de Ringvaart en de Kruisvaart bijzonder mooi gelegen en gemakkelijk per auto, fiets en boot te bereiken. Indien ons koffiehuis eenigszins aantrekkelijker wordt ingericht, zal de „Cruquius” meer en meer een doel kunnen worden voor een middag- of ochtendbezoek op mooie dagen. Het inwendige van het museum zal daarbij bezocht worden voor de verklaring van hetgeen de natuur in schoone rust voor ons oog uitspreidt.

De stoombootondernemingen uit Den Haag, die de Ringvaart bezoeken, hebben reeds, zooals bekend, hun medewerking toegezegd en ook de A.N.W.B. helpt door zijn handwijzer.

Indien we als Koninklijk Instituut van Ingenieurs erin kunnen slagen de belangstelling van het Departement van Waterstaat voor een centraal poldermuseum –in den polder- op te wekken, kan het Rijk voorgaan met het toekennen van een subsidie. Provincie, gemeente en polderbesturen kunnen volgen om aldus een vaste basis voor de financiën te leveren.

Ik begroot de vaste kosten op een jaarlijksch bedrag van:

Onderhoud der gebouwen en machine	f 1,200.-
Verbouwing (gedurende 3 jaar)	f 3,000.-
Personeel uitgaven	f 2,000.-
Aanvulling verzameling	f 5,000.-
Totaal	f 11,200.-

Hetgeen na 3 jaar verminderd kan worden tot f 8,200.-

Zoolang niet vaststaat, dat deze bedragen beschikbaar worden gesteld, rust op het K.I.v.I. de verantwoordelijkheid voor het in gang houden van de zaak, hetgeen zware financiële offers met zich mee zal brengen. Deze verantwoordelijkheid verplicht het K.I.v.I. met kracht eraan mede te werken, dat zoo spoedig mogelijk een volledig uitgewerkt plan van de gedachte ontwikkeling van het museum wordt voorgelegd aan den Raad van Bestuur. Om daartoe te geraken zal het noodig zijn, dat in het Dagelijksch Bestuur van de „Cruquius” iemand zitting krijgt –een polderdeskundige- die zich geheel aan die ontwikkeling kan en wil wijden.

Dit is het eerste, wat m.i. thans gedaan moet worden en wanneer we onze richting aldus bepaald hebben en verzekerd zijn met dit werk een algemeen belang te dienen, dan

zullen met die overtuiging de Regeering, Provincies, Gemeenten, Polderbesturen enz. gewonnen moeten worden voor het denkbeeld en voor de uitvoering, door het geven van jaarlijksche subsidies.

Is door een voldoende bedrag dier subsidies de financieële basis verzeekerd, dan kan men het groote publiek, door middel van circulaires daarvan mededeeling doen en uitnoodigen tot het lidmaatschap.

Wat het Dagelijksch Bestuur van de „Cruquius” dus thans ter hand zou willen nemen, het winnen van leden, zou ik, wegens de onzekerheid, waarin we thans nog verkeeren, tot het laatste willen laten rusten.

De President dankt prof. Van Royen voor alle zorgen, die hij aan het onderwerp schonk en schenkt.

De Raad kan meegaan met de door Prof. Van Royen ontwikkelde beschouwing en machtigt vervolgens den President om, indien deze een geschikt persoon vindt, bij voorkeur een civiel ingenieur, om de plaats in te nemen van den betreurden ir. Bijl (waarbij gedacht wordt aan den toekomstigen ingenieur van den Haarlemmermeerpolder) dien persoon uit te noodigen in het Dagelijksch Bestuur van de Cruquiustichting zitting te willen nemen.

Voorts zullen President en Vice President, ook met betrekking tot uitnoodiging van belangstellenden de onderwerpelijke aangelegenheid trachten verder af te wikkelen.

1940

Vergadering van den Raad van Bestuur van het Koninklijk Instituut van Ingenieurs op Dinsdag 6 februari 1940

3 Stichting „De Cruquius”

De President deelt mede, dat de samenkomst van den Raad van Bestuur zooeven werd voorafgegaan door een vergadering met de leden van het Dagelijksch Bestuur der Stichting „De Cruquius”, t.w. ir. F. Muller, voorzitter; ir. F.A. Begemann, secretaris; prof. ir. J. Muysken, penningmeester; ir. J.B. Giljam, waarbij van instituutszijde aanwezig waren President Van Lidth de Jeude, prof. Van Royen, ir. Van Panhuys, ir. Wouter Cool en ir. Sangster.

Het gaat met de Cruquius-Stichting nog niet naar wensch, voornamelijk wat de financiën betreft, terwijl, met betrekking tot het toekomstig Cruquius-Museum er eenig verschil bestaat tusschen de plannen van het Dagelijksch Bestuur der Stichting en die van de Dagelijksche Instituutsleiding. De eerste groep legt den klemtoon op het Machine-Museum denkbeeld in het algemeen; de tweede groep hecht het meeste aan een Polder-Museum, dus o.a. meer aan machines voor polderbemaling enz. Dit laatstgenoemde denkbeeld werd door prof. Van Royen uiteengezet in de Raadsvergadering van 7 December 1939 en vastgelegd in de notulen van die samenkomst.

Nadat door prof. Van Royen aan het Cruquius-Bestuur geschreven was in gelijken zin als in bovenbedoelde notulen weergegeven, werd aan dit college gevraagd eveneens zijn plan de campagne te willen voorleggen.

De desbetreffende gedachten zijn vastgelegd in de volgende nota.

Nota over de ontwikkeling van het Cruquius-Museum.

Het initiatief tot het in stand houden van het gemaal „Cruquius” en het stichten van een daarbij aansluitend Museum is uitgegaan van de Afdeeling Werktuig- en Scheepsbouw van het Koninklijk Instituut van Ingenieurs. Het toenmalig Bestuur dier Afdeeling was van meening, dat het behoorde uit te gaan van de moederinstelling en verzocht den Raad van Bestuur deze zaak ter hand te nemen, waaruit de oprichting van de Stichting „De Cruquius” op 22 October 1934 is tot stand gekomen.

Het doel, dat de Afdeeling voor oogen stond, kan o.a. blijken uit een brief van de Afdeeling dd. 16 Augustus 1937 aan Zijnen Exc. den Minister van Financiën, waarin vrijstelling van schenkingsrecht wordt verzocht voor een schenking van f 5,000.-welke de Afdeeling aan de Stichting deed. Hierin wordt o.a. gezegd:... „De Cruquius-Stichting stelt zich ten doel het in stand houden van het in 1848 gestichte gemaal de Cruquius van den Haarlemmermeerpolder als historisch monument en het inrichten van een historisch technisch museum in het voor dat doel ontruimde ketelhuis van het oude gemaal”.

Zoo een historisch technisch museum zou een verzameling bevatten van objecten, die mijlpalen aanduiden op den weg van de ontwikkeling van de techniek, alsmede van voorwerpen, die van belang zijn, omdat zij in verband staan met belangrijke gebeurtenissen of wel personen, die in de ontwikkeling van de techniek in ons land een rol hebben gespeeld. De verzameling zou geleidelijk worden verkregen door schenkingen van belangstellenden en door een georganiseerden speurdienst naar geschikte objecten, die gedeeltelijk misschien uit sloopershanden moeten worden gered. Een intensieve propaganda is voor dat doel onmisbaar. Voorwerpen, betrekking hebbende op het spoorwezen, zouden worden uitgesloten, daar hiervoor een afzonderlijk museum bestaat. Het zou een verzameling zijn, die in de eerste plaats den technicus interesseert en zou geen poging moeten worden den leek te instrueren, hiervoor is o.a. het Museum van den Arbeid aanwezig.

Eerst veel later is het denkbeeld naar voren gekomen van het Cruquius-Museum een Polder-Museum te maken, het beste te beschrijven met de woorden van prof. Van Royen:

„In onze lage landen dankt een groot deel der bevolking zijn bestaan aan de vruchtbare polders, maar slechts een klein deel weet er iets meer van af dan dat ze nauw verbonden zijn aan onze oud-Hollandsche windmolens. Het verspreiden van meer kennis op dit gebied in breede lagen der bevolking verwacht ik dat met vreugde begroet zal worden. Het middel daartoe hebben wij in de Cruquius”. Dit gemaal trekt aan door zijn historische beteekenis, zijn gigantische afmetingen en duidelijke werkwijze. Ieder, die op die plek komt, zal er gaarne een bezoek brengen. De standplaats zelve is de beste illustratie van een polderconstructie, die het overzicht, dat men boven op het gemaal van de omgeving heeft, loont alleen reeds de moeite van een bezoek.

Het museum denk ik mij als de opstellingsplaats van allerlei werkende modellen, die het begrip polder kunnen toelichten. Een gesloten polder op tafelhoogte met windmolens, moderne bemaling, ringvaart enz.- alles in werking behoort daaronder. Kennis van Zuiderzeepolders, kennis van grondsoorten, producten enz. kan daar opgedaan worden”.

Er dient te worden opgemerkt, dat een dergelijke verzameling ook voorwerpen moet bevatten, die speciaal dienen te worden aangemaakt en vrij veel geld zullen vorderen. Bij een uitbouw in deze richting kan men met succes om subsidie verzoeken aan den Rijkswaterstaat, Provincies, Polderbesturen, hetgeen bij uitbouw in eerstgenoemde richting in mindere mate het geval is. Aan den anderen kant zullen vele particulieren wel bereid zijn

te offeren voor een Historisch-Technisch Museum, maar niet voor een Polder-Museum en bijna alle belangrijke giften zijn dan ook op den eersten grondslag verkregen.

Het Dagelijksch Bestuur meent dan ook, dat de eerste gedachtengang niet mag worden opgegeven en stelt voor het museum te noemen:

„Historisch Technisch Museum voor Polderwezen en Algemeene Machinebouw”.

waarbij het wel in de bedoeling ligt zich te beperken tot krachtwerktuigen en pompen.

Het meent, dat de in het ketelhuis beschikbare ruimte voldoende groot is om geruimen tijd een verzameling van beiderlei soort te herbergen.

Mocht men in de toekomst in Nederland een museum van de techniek willen oprichten in den trant van het „Deutsche Museum” te München of het Museum of Science, South Kensington-Londen, dan kan overwogen worden het deel van den Algemeenen Machinebouw daarin over te brengen, zoodat alleen het Museum van het Polderwezen overblijft.

Het Dagelijksch Bestuur stelt zich voor de volgende gedragslijn te volgen:

A) als lid uit te noodigen een civiel ingenieur, die belangstelling heeft voor een Poldermuseum en over voldoende tijd en kennis beschikt om dit te behartigen.

B) het Polder-Museum aan te vullen met zooveel mogelijk gratis verkrijgbare objecten als teekeningen, kaarten, maquettes enz.; het aanschaffen van een model, als door prof. Van Royen bedoeld, kan worden overwogen.

C) Waterstaat, Polderbesturen en Provincies om een subsidie te verzoeken voor het in stand houden van het Polder-Museum.

D) het maken van propaganda onder ingenieurs voor het verkrijgen van leden en leden-begunstigers en bovendien voor het verkrijgen van objecten voor het Historisch-Technisch Museum.

E) zoo spoedig de geldmiddelen dit toelaten, over te gaan tot het herstel van de zoogenaamde pompvloer, het opzeggen van de huur van den graanhandelaar en het inrichten van de rest van het ketelhuis tot museumruimte.

Op het oogenblik beschikt de Stichting over de volgende geregelde inkomsten:

Huur ketelhuis:	f	500.-
Subsidie Kon. Instituut van Ingenieurs	f	250.-
Subsidie Afd. W.en S.	f	200.-
Contributies leden	f	180.-
	f	1,130.-

Hieruit kunnen de gewone uitgaven, onderhoud machine en kleine reparaties aan de gebouwen worden bestreden.

Het Dagelijksch Bestuur meent, dat de eerste opzet noodig is voor:

Delging schuld	f 1,800.-
Reparatie pompvloer	f 3,600.-
Inrichting museumruimte	f 6,000.-
Aanschaffingen museum	f 5,000.-
	f 16,400.-
Te verwachten van Haarlemmermeer f 1,000.-	
	f 15,400.-

Deze uitgaven kunnen over eenige jaren worden verdeeld, stel f 5,000.- per jaar (krap berekend).

Voor exploitatie op grotere schaal is ongeveer nodig boven de tegenwoordige inkomsten:

Kapitaaluitgaven	f 5,000.-
als boven	
onderhoud	f 1,000.-
personeel	f 1,500.-
derving huur	f 500.-
	f 8,000.-

Na drie jaar kan dit bedrag worden verminderd tot circa f 4,000.- per jaar, waarbij is gerekend, dat ongeveer f 1,000.- per jaar voor verdere aanschaffingen wordt gereserveerd.

Er moet dus worden getracht drie jaar lang f 8,000.- te krijgen, b.v. als volgt verdeeld:

Koninklijk Instituut van Ingenieurs		f 2,000.-
Rijkswaterstaat		f 2,000.-
Noord-Holland	}	
Zuid-Holland	}	
Zeeland	} elk f 400.-	f 2,400.-
Utrecht	}	
Overijssel	}	
Gelderland	}	
Rijnland	(budget f 360,000.-)	f 700.-
Delfland	(budget f 200,000.-)	f 400.-
Schieland	(budget f 150,000.-)	f 300.-
Haarlemmermeer	(budget f 150,000.-)	f 300.-
Wieringermeer, andere polders en contributies		f 800.-
		f 8,000.-

(dit moet feitelijk f 8,900.- zijn)

Zoolang dit bedrag niet bijelkaar is te krijgen zal de aanschaffing van maquettes en de verdere inrichting van het ketelhuis achterwege moeten worden gelaten. De pompvloer moet binnen niet al te langen tijd in ieder geval worden hersteld.

Wij kunnen trachten van particulieren voldoende contributies te krijgen om het mogelijk te maken de huur van het ketelhuis op te zeggen en deze ruimte zou, zonder verdere kosten kunnen worden gebruikt voor het uitstellen van voorwerpen van historisch

technisch belang. Als een betrekkelijk gering bedrag daarvoor beschikbaar is, kan de verlichting verbeterd door het aanbrengen van eenige daklichten en op deze wijze voortgaande kunnen betere tijden worden afgewacht.

De Secretaris, ir. F.A. Begemann

De belangwekkende inhoud wordt nader in details beschouwd. Er blijken verschilpunten tusschen de zienswijzen van eenige sprekers omtrent een en ander, maar zij zijn van dien aard, dat verwacht mag worden dat, in goed overleg, ten deze binnenkort overeenstemming bereikt zal kunnen worden.

Het moeilijkste onderdeel, dat toch ook een hoofddetail is, vormt de oplossing van het financiële probleem, want, zooals reeds in een vorige vergadering werd medegedeeld, zijn belangrijke uitgaven noodig geweest, welke niet door inkomsten gedekt werden, waardoor een tekort ontstond. Wel is waar zijn de benodigde gelden welwillend door Cruquius-Bestuursleden, als leening voorgeschoten, maar in de toekomst moet toch aan terugbetaling gedacht worden. Voorts zijn er in de toekomst ook nog groote kosten aan gebouw c.a. te verwachten.

De tijdsomstandigheden zijn thans zeer ongunstig om op financiële steun van Rijk, Provincies, Gemeenten, Polderbesturen enz. te kunnen rekenen. In ieder geval kunnen geen pogingen tot het verkrijgen van medewerking van die zijden gedaan worden, alvorens men een welomlijnd plan en begroting kan toonen, derhalve niet voordat overeenstemming ter zake van Instituutsbestuur met het Cruquius-Bestuur bereikt is. Voorsnog dient het Instituut zich dus aan zijn gewone bijdrage van f 250.- te houden.

Blijkt dat van „buitenaf” ook financiële sympathie voor de plannen van het Dagelijksch Bestuur van de Cruquius, zooals bedoeld in de nota ontvouwd, bestaat, dan zal het Instituut, hetwelk „au fond” het Cruquius-denkbeeld zeer genegen is, dieper in den buidel tasten. De groote vrees is, dat het Instituut voor wat men noemt een „bodemlooze put” zou komen te staan en dat later de Instituutsmiddelen niet toereikend zouden wezen.

De Raad van Bestuur onthoudt zich in deze vergadering van verdere beslissing met betrekking tot de Cruquius-aangelegenheid, doch zal zich omtrent overleggingen van de dagelijksche Instituutsleiding met het betrokken Bestuur op de hoogte worden gesteld en de aangelegenheid dan verder tot aller instemming trachten te regelen.

Vergadering van den Raad van Bestuur van het Koninklijk Instituut van Ingenieurs op
Donderdag 18 April 1940

3 Voorstel omtrent een schenking aan de Stichting „De Cruquius”

Herinnerende aan de uitvoerige desbetreffende besprekingen in de beide vorige Raadsvergaderingen, ontvouwt de President den verderen gang van zaken ten opzichten van het Cruquius-museum. Dank zij de energie, door het betrokken Dagelijksche Bestuur ontwikkeld, breidt de belangstelling en de financiële hulp voor het museum zich krachtig uit en is reeds van particuliere zijde een aanzienlijk geldelijk bedrag bijeen gebracht. De ontvangen giften hebben het mogelijk gemaakt, dat het debet, ontstaan door de groote uitgaven, welke noodzakelijk waren, niet alleen opgeheven is, maar dat bovendien tot kapitaalvorming kan worden overgegaan. Het spreekt vanzelf, dat thans mede een beroep wordt gedaan op het Koninklijk Instituut van Ingenieurs. Behalve zijn ongebreidelde belangstelling en moreelen steun, schonk het Instituut tot nu toe een jaarlijksche bijdrage van f 200,-.

Thans stelt spreker een schenking ineens voor van f 1000.-, welke ook aan de buitenwereld toont, dat het Instituut gaarne in de Cruquiusbeweging voorgeat. Spreker wenscht hieromtrent het oordeel van de Raadsleden.

De Voorzitter van de Afdeeling voor Werktuig- en Scheepsbouw betuigt zijn erkentelijkheid voor het plan van de President en beveelt dit krachtig aan. Hij herinnert eraan, dat de Afdeeling voor W. en S. eigenlijk de promotor is geweest voor het in bescherming nemen van de Cruquius door het Instituut en dat tot dusverre het meeste geld bijeen gebracht werd door offers van de Afdeeling en van zijn Bestuursleden. Ondanks groote bezwaren is de arbeid voortgezet en, dank zij dit alles, is toch, na hetgeen reeds moest worden uitgegeven, een bedrag van f 9,000.- bijeen, zoodat het Instituut met een gift als bovenbedoeld, de f 10,000.- zou volmaken. Over een zoodanige financiëele basis beschikkende, kan voortgegaan worden op den weg tot het tot stand brengen van een museum, zoowel op poldergebied, als met betrekking tot machines in het algemeen.

De Penningmeester haalt de notulen van vorige vergaderingen aan en verklaart zich in zijn functie voor de schenking van f 1,000.-

De Raad sluit zich hierbij aan, door bij acclamatie de goedkeuring te verleen.

De President wenscht het Cruquius-Bestuur succes bij zijn arbeid en zal het door den Raad genomen besluit heden in de Instituutsvergadering aan de orde stellen, teneinde een votum ter bewilliging van de gelden uit te lokken.

Vergadering van den Raad van Bestuur van het Koninklijk Instituut van Ingenieurs op Maandag 2 September 1940

6 Jaarverslag van den Stichting „De Cruquius”

Het Jaarverslag van den Stichting „De Cruquius”, dat gepubliceerd werd in *De Ingenieur* 1940, no. 33, blz. A 281, vereischt de goedkeuring van den Raad van Bestuur, welke gaarne verleend wordt, met een woord van waardering voor het actieve Bestuur.

Tevens wordt medegedeeld, dat bedoeld Bestuur met den Raad van Bestuur van het Instituut, aan de Directie van den Rijkswaterstaat verzocht heeft wel tijdelijk voor het Cruquius-Museum te willen afstaan de maquette „Nederland als Polderland”, welke tot vorig jaar op de Tentoonstelling te Luik zoozeer de aandacht heeft getrokken. De maquette geeft een duidelijk en functioneerend beeld hoe gedeelten van Nederland gelegen zijn op verschillend peil ten op zichten van zeeën en rivieren en op welke wijze, als de dijken niet beschermen, het land geïnundeerd wordt, wanneer het water stijgt.

Vertrouwd wordt, dat het verzoek door den Rijkswaterstaat zal worden ingewilligd. (Zulks is later geschied).

++

Overzicht van de verrichte werkzaamheden ten behoeve van het in exploitatie nemen van de Cruquius als museum¹⁷

Naar aanleiding van de vergadering van 8 April j.l., werd de verbouwing van de opzichterswoning bij de Cruquius opgedragen aan de heeren Kramer en Van der Kamp, met de bedoeling dat deze werkzaamheden voor Hemelvaartsdag gereed zouden zijn. Dit is

¹⁷ zonder nadere datum, vermoedelijk voorjaar 1936.

ook gelukt, dank zij de medewerking van den Heer ir. J.G. Bijl en van den opzichter van den Haarlemmermeerpolder, den Heer Boogaard.

Het sloopen en wegvoeren van de totale ketelinstallatie, opgedragen aan het Reconstructiebedrijf 1934, is thans in vollen gang en zal denkelijk in Juni gereed zijn.

Intusschen is gebleken, dat de tegenwoordige bewoner van de opzichterswoning, de Heer Klay, niet eerder dan omstreeks 20 Juni zijn nieuwe behuizing zal kunnen betrekken, en hij vroeg voor het tijdelijk in gebruik nemen van een andere woning, indien hij half Mei de opzichterswoning zou moeten verlaten een tegemoetkoming in de dubbele verhuiskosten van f 75.-.

Behalve de uitgave van dit bedrag door de Stichting slechts de exploitant van de theeschenkerij, die in de opzichterswoning gevestigd zou worden, ten goede zou komen, bleek het ook niet mogelijk vóór Hemelvaartsdag „verlof” te verkrijgen. De behandeling van deze aanvraag duurt nl. 4-6 weken, terwijl dit moet geschieden op naam van den exploitant.

Indien men zou wenschen het museum zoo spoedig mogelijk open te stellen en tevens de theeschenkerij in gebruik zou willen nemen, moet in de eerste plaats de benoeming van den beheerder en exploitant van de theeschenkerij ter hand worden genomen.

De relaties met de bierbrouwerij „De Amstel” hadden tot gevolg, dat deze zich belastte met het zoeken naar een geschikten exploitant, die eenig inzicht had in machineriën, Gedacht werd aan een gepensioneerde machinist van de Marine of Koopvaardij. Op de desbetreffende advertentie kwamen 60 sollicitatiebrieven binnen en met een 8 tal sollicitanten werd successievelijk kennis gemaakt. Hiervan trokken zich zes terug, toen zij de woning bezichtigd hadden. Van de overblijvende twee bleek de Heer D. Korzaan, oud fourier der grenadiers, als oud-leerling van de machinistenschool eenig inzicht in machines bezittende (hij vertegenwoordigde tevens eenige ingenieurs-bureaux na zijn pensioneerding), de meest geschikte. Indien nog in te stellen informaties goed blijken te zijn, zal de Heer Korzaan uitgenoodigd worden op de a.s. vergadering te verschijnen om bij gebleken geschiktheid voor bovengenoemde functie benoemd te worden.

De Heer Korzaan zou 1 Juli zijn nieuwe functie kunnen aanvaarden en zou zoo spoedig mogelijk belast kunnen worden met de verlofsaanvraag, waarmede hij geheel op de hoogte blijkt te zijn.

Intusschen zal het thans nog bewoonde gedeelte van de opzichterswoning, waaraan sedert vele jaren zoo goed als niets gedaan is, moeten worden opgeknapt; er zal een schoorsteenaansluiting in de woonkamer gemaakt worden, terwijl bij de schuur een eenvoudige toiletgelegenheid voor de bezoekers van de theeschenkerij moet worden gebouwd. De hiervoor benoodigde uitgaven zullen begroot worden en een specificatie hiervan zal op de a.s. vergadering ter tafel gebracht worden.

Tevens zal dan besproken kunnen worden, hoe de inrichting van de theeschenkerij gefinancierd zal worden, waar thans blijkt dat de Amstelbrouwerij, die oorspronkelijk opgegeven had, dat zij de inrichting in huur ter beschikking had, de Stichting niets kan aanbieden.

Met den Heer Korzaan werd een bespreking gevoerd over de vergoeding van zijn diensten bij een eventuele benoeming. Hem werd voorloopig voorgesteld, dat hij voor het rondleiden in het museum, het schoonhouden daarvan en het toezicht op het onderhoud, als vergoeding zou krijgen het recht van vrij wonen, licht en vuur, en een aandeel in de opbrengst van de theeschenkerij. Deze opbrengst zal moeten blijken uit het door hem in te richten tabellarisch kasboek. Het voor hem bestemde aandeel zou bedragen f 100.- of zooveel minder, terwijl bij een eventueel hoogere opbrengst het bedrag boven de f 100.-

gelijkelijk verdeeld zou worden tusschen hem en de Stichting. Afzonderlijk werd gesproken, welke onkosten voor de theeschenkerij in rekening gebracht mochten worden.

De entree's van het museum à f 0.10 of f 0.15, te innen met behulp van bonboekjes, komen dan geheel de Stichting ten goede.

Theehuis de Cruquius¹⁸

Tarief

Wijn	f 0.30
Bier	f 0.25 en f 0.20
Chocolade	}
Koffie	}
Thee	}
Limonade (fleschje)	f 0.25
Limonade (glas)	f 0.20
Melk)
Karnemelk) f 0.10
Sputwater)

Kampeertarief 10 cent per persoon 24 uur.

++

¹⁸ zonder datum doch voor 1936, in juli 1936 zijn blijkens een andere lijst de prijzen aangepast en is het assortiment uitgebreid.